

بلاغت

- فرهنگ خارجی ۵
- شناسایی فرهنگی منطقه ۶
- مؤلفه‌های شناسایی فرهنگی منطقه ۶
- مراحل شناسایی ۷
- سفر شناسایی ۸
- شناسایی تکمیلی ۸
- جذب، گزینش و آموزش کادر فرهنگی ۱۰
- جذب کادر فرهنگی ۱۰
- گزینش کادر فرهنگی ۱۱
- ویژگی‌های عمومی ۱۱
- ویژگی‌های تخصصی ۱۲
- آموزش کادر فرهنگی ۱۲
- اصول و فنون کلاس داری ۱۳
- برگزاری جلسات هماهنگی ۱۷
- برنامه ریزی فرهنگی خارجی ۱۸
- برنامه ریزی کلاس‌های آموزشی ۱۸
- ابزار و لوازم کار مورد استفاده در کلاس ها ۱۸
- شرایط و نحوه تشویق ۱۹
- شرایط و نحوه تنبیه ۲۱
- برنامه ریزی تفریحی ورزشی ۲۱
- برنامه ریزی حوزه بانوان ۲۲

- مشکلات احتمالی در برنامه های فرهنگی ۲۳
- اقدامات اجرایی پیش از اردو ۲۵
- سرفصل فعالیت های فرهنگی خارجی ۲۵
- برنامه هایی با مخاطب عمومی ۲۵
- برنامه های با مخاطب کودکان ۲۸
- برنامه هایی با مخاطب نوجوانان ۳۲
- برنامه هایی با مخاطب جوانان ۳۵
- برنامه هایی با مخاطب بزرگسالان ۳۶
- استمرار فعالیت و تداوم ارتباط ۳۷
- شناسایی افراد علاقه مند به عنوان رابطین فرهنگی ۳۷
- اتصال مراکز فرهنگی به روستاها ۳۸
- برنامه ریزی فعالیتهای سالیانه پایگاه فرهنگی و پیگیری آن ها ۳۸
- زمینه سازی برای حضور دانشگاه های منطقه ۳۸
- سفر به منطقه جهت پیگیری اهداف فرهنگی ۳۹
- ارسال پیامکهای هفتگی و مناسبتی ۳۹
- نامه نگاری و تماس تلفنی ۳۹
- ارسال بسته های فرهنگی ۳۹
- سایر فعالیت های تداومی ۴۰
- فرهنگی داخلی ۴۱
- برنامه ریزی فرهنگی داخلی ۴۱
- سرفصل فعالیت های فرهنگی داخلی ۴۲
- قبل اردو ۴۳
- حین اردو ۴۴
- بعد از اردو ۴۷

- ارزیابی فعالیت ها ۴۸
- ارزیابی مسئولین فرهنگی اردو از نگاه شرکت کنندگان ۴۸
- بررسی میزان رشد و تعالی شرکت کنندگان ۴۹
- ارزیابی فعالیت های فرهنگی خارجی ۴۹
- قدردانی ۵۱
- فهرست منابع ۵۳

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ^۱

هیچ ملتی و کشوری بدون مجاهدت بهترین فرزندان نتوانسته است از شر سلطه‌ی بیگانگان که زشت‌ترین خفت و خواری برای یک ملت است، خود را نجات دهد. امروز هم مجاهدت جوانان و برگزیدگان در میدانهای دیگر لازم است: در میدان علم و معرفت، در عرصه‌ی تلاش برای خودسازی معنوی و اخلاقی در صحنه‌ی مجاهدت فرهنگی، در رساندن پیام نجات‌بخش انقلاب به دل‌های مشتاق، در ایجاد امید و مبارزه با دیو یأس، در مبارزه با تبلیغات دشمنان مستکبر، در استوار کردن وحدت ملی و نزدیک کردن دل‌ها به یکدیگر.^۲

یکی از مهم‌ترین عرصه‌های فعالیت گروه‌های جهادی، عرصه فرهنگی است. تعریف مان از فعالیت فرهنگی شامل مجموعه‌ی فعالیت‌هایی است که در راستای رشد و تربیت انسان‌ها (اعم از جهادگران و مردم روستا) و در قالب‌های مختلف در مدت زمان اردو انجام می‌شود.

با توجه به تاثیر گذاری گروه‌های جهادی و حساسیت مخاطب لازم است که محتوای برنامه‌های فرهنگی گروه هدفمند، متناسب با نیاز مخاطب و با برنامه ریزی قبلی انتخاب و اجرا شوند. لذا در اینجا به جمع‌آوری و بیان تجربیات گروه‌های مختلف جهادی و متون موجود در عرصه فرهنگی جهادی می‌پردازیم تا راهنمایی باشد برای برنامه ریزی هرچه بهتر فعالیت‌های جهادی آینده. فعالیت‌های فرهنگی در اردوهای جهادی را می‌توان به دو عرصه‌ی کلی:

* فرهنگی خارجی (مخاطب: مردم منطقه)

* فرهنگی داخلی (مخاطب: جهادگران)

تقسیم کرد که در ادامه به توضیحات جزئی و مثال‌های عملی و کاربردی هر عرصه پرداخته شده است.

۱- و آنها که در راه ما (با خلوص نیت) جهاد کنند، قطعاً به راه‌های خود، هدایتشان خواهیم کرد؛ و خداوند با نیکوکاران است. (سوره مبارکه العنکبوت آیه ۶۹)

۲- پیام مقام معظم رهبری به مناسبت برگزاری مراسم معنوی میهمانی لاله‌ها ۱۳۷۸/۱۱/۱۴

فرهنگی خارجی

گستره ی این فعالیت ها از کلاس های با عنوان مستقیم فرهنگی گرفته تا رفتار و منش جهادگران با یکدیگر، با اهالی روستا، با دانش آموزان کلاس شان و... را در بر می گیرد، اما کلاس های آموزشی اولین عرصه بروز مستقیم فعالیت های فرهنگی اردوهای جهادی است. محتوای این کلاس ها بایستی با توجه به نیاز و رده سنی مخاطب و در سفرهای شناسایی تعیین شود. (اعم از آموزش احکام، عقاید، مهارت ها، هنر ها و...) پس از روشن شدن اهداف فعالیت های فرهنگی گروه در منطقه، قالب عرضه ی این اطلاعات با توجه به ذائقه ی مخاطب تعیین می شود. گاه شما لازم است محتوای فرهنگی خود را در قالب بازی فوتبال و گاه در کلاس های هنری به مخاطب ارائه کنید. گاهی مهم ترین قسمت کلاس شما بازی ای است که برای بچه های کلاس انتخاب می کنید تا مفهومی را در قالب این بازی به دانش آموزان منتقل کنید. و انتخاب این قالب ها به عهده ی مسئول فرهنگی گروه می باشد که نیازمند تجربه و دقت کافی است.

آنچه که در ادامه می آید شامل معرفی برنامه های فرهنگی، مصادیق، پیش نیاز ها، ابزارها، همچنین مهارت های لازم برای یک نیروی جهادی که قصد فعالیت فرهنگی در اردوی جهادی را دارد.

لازم به ذکر است، اطلاعاتی که در ادامه می آید برآیند تجربیات برخی از مسئولین، اعضا اردو های جهادی مختلف و کتاب های مرتبط است که می تواند نمونه های خوبی باشد. هدف از ارائه این تجربیات جمع آوری تمام تجربیات موجود در این عرصه می باشد و پر واضح است که اجرای تمام برنامه ها در قالب یک اردو امکان پذیر نیست و لازم است که مخاطب با توجه به شرایط منطقه ی هدف و توانایی اعضا و امکانات گروه اقدام به انتخاب موارد نماید.

شناسایی فرهنگی منطقه

مؤلفه های شناسایی فرهنگی منطقه

هنگام شناسایی و بررسی یک منطقه از منظر فرهنگی بایستی عوامل مختلفی را در نظر گرفت، مهم ترین معیار های بررسی یک منطقه عبارتند از:

- ۱- دین و مذهب اهالی روستا
- ۲- اماکن فرهنگی موجود در منطقه و میزان مشارکت و استقبال اهالی از آن (مسجد، حسینیه، کتابخانه، کانون فرهنگی، پایگاه بسیج، خانه عالم، هیئت، پارک و..)
- ۳- میزان استقبال از مراسمات مذهبی (مثل ماه رمضان، محرم و ...)
- ۴- میزان التزام به جمهوری اسلامی، ولایت فقیه، شهیدان و ..
- ۵- وضعیت و سابقه حضور مبلغ یا روحانی در منطقه (روحانی ثابت با مقطعی؟ ایامی از سال مبلغ اعزام می شود؟ ساکن در روستا؟ طلبه از خود روستا؟)
- ۶- میزان مشارکت مردم در دوران هشت سال دفاع مقدس، تعداد شهید، جانباز و آزاده که تقدیم انقلاب کردند

- ۷- میزان استفاده از شبکه های ماهواره ای و شبکه های داخلی (صدا سیما) چگونه است
- ۸- ناهنجاری های اجتماعی به عنوان مثال میزان اعتیاد، نوع اعتیاد و دلایل گسترش آن در بین اهالی چیست؟

- ۹- نوع پوشش مردان و زنان روستا
- ۱۰- میزان شهرزدگی و تعلق به روستا
- ۱۱- تعصبات و اختلافات قومی و فامیلی^۱
- ۱۲- میزان دین مداری و دین پذیری مردم منطقه
- ۱۳- وجود حوزه ی علمیه یا دانشگاه در مناطق همجوار و میزان فعالیت آن ها
- ۱۴- جغرافیای مذهبی منطقه (مذهب اهالی)

۱- فرم شناسایی و ارزیابی مناطق محروم، هسته توانمندسازی حرکت های جهادی (۱۱ شماره اول)

- ۱۵- میزان سواد و تحصیلات اکثریت اهالی
- ۱۶- آمادگی فرهنگی مردم منطقه برای پذیرش اردوی جهادی
- ۱۷- هویت فرهنگی و پیشینه ی تاریخی مردم منطقه
- ۱۸- میزان وجود حساسیتهای سیاسی و فرهنگی
- ۱۹- میزان تأثیر گذاری نهادهای فرهنگی در منطقه
- ۲۰- شخصیت‌های علمی و جهادی منطقه
- ۲۱- جمعیت نوجوان و جوان کافی برای اجرای برنامه های فرهنگی
- ۲۲- نگاه مسئولین استانی نسبت به منطقه
- ۲۳- مسائل عرفی و شیوه های ارتباطی خاص میان اهالی منطقه
- ۲۴- فراهم بودن فضای لازم جهت فعالیتهای فرهنگی
- ۲۵- میزان تمرکز روستاها و طریقه ی ارتباط با روستاهای همجوار، جهت انجام فعالیتهای فرهنگی
- ۲۶- شناسایی خانواده‌ی شهدا، جانبازان و ایثارگران
- ۲۷- رویکرد خانواده ها نسبت به درس و مدرسه
- ۲۸- و...

مر احل شناسایی

شناسایی اولیه

پیش از سفر به منطقه با مراجعه به موارد ذیل می توان اطلاعات اولیه ای در مورد منطقه کسب نمود:

* مراجعه به سازمان بسیج سازندگی و معاونت سازندگی و کارآمدسازی سازمان بسیج

دانشجویی

* برگزاری جلسه با گروههای جهادی که سابقه‌ی فعالیت در منطقه را دارند

* مراجعه به دفتر مناطق محروم ریاست جمهوری، کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان

تبلیغات اسلامی

* جست و جو در اینترنت^۱

سفر شناسایی

- * پیدا کردن آشنای ساکن در منطقه و کسب اطلاعات از او راه خوبی برای شناسایی است^۲
- * مراجعه به مراکز فرهنگی و اجرایی منطقه؛ مانند: استانداری، فرمانداری، بخشداری، اداره ی کل اوقاف و امور خیریه ی استان و شهرستان، سازمان تبلیغات اسلامی استان و شهرستان، سپاه استان، سازمان بسیج سازندگی و دانشجویی استان و شهرستان، سازمان ملی جوانان استان، اداره ی فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و...^۳
- * برگزاری جلسه با مسئولین فرهنگی استانی، شهرستانی و بخشی و امام جمعه شهرستان و بخش^۴

* جمع آوری اطلاعات میدانی البته؛ شناخت دقیق تر با حضور در منطقه و جمع آوری اطلاعات میدانی آغاز میگردد. ورود به شکل ساده و بی آرایش به روستا و برخورد مهربانانه با روستاییان بسیار مهم است. برای این مهم افراد ذیل پیشنهاد میشود.^۵

- اعضای شورا و بزرگان روستا
- طلاب و روحانیون بومی
- معلمان
- دانشجویان و فارغ التحصیلان بومی
- سایر اهالی: تعدادی از اهالی جهت کسب اطلاعات انتخاب شوند. افراد گزینش شده به گونه ای

متمايز نشان داده نشوند که بين اهالی منطقه حساسیت ایجاد گردد.

شناسایی تکمیلی

بخش کلی شناسایی قبل از اردو توسط گروه شناسایی انجام میشود، اما بایستی شناسایی از مناطق را در هنگام برگزاری اردو، آشنایی و ارتباط با اهالی تکمیل کرد. از این رو تعیین گروه شناسایی منطقه در

۱- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۲- غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهر کرد

۳- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۴- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۵- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

هنگام برگزاری سفر، جهت جمع آوری اطلاعات تکمیلی و شناسایی مشکلات فرهنگی منطقه ضروری به نظر می‌رسد. داده‌های شناسایی را می‌توان از مشاور فرهنگی، مربیان آموزشی و رابط خواهران دریافت نمود. یکی دیگر از مهمترین اقدامات این گروه، شناسایی نخبگان علمی، فرهنگی، قرآنی، هنری و ورزشی و نحوه حضور آن‌ها در منطقه می‌باشد. در این راستا اطلاعات و تلفن تماس روحانی و طلبه‌های روستا، قاریان، مداحان، دانشجویان یا بعضی از دانش‌آموزان دبیرستانی برای ارتباط بعد از اردو حتماً اخذ شود^۱.

نکاتی که بهتر است هنگام شناسایی مورد توجه قرار گیرند:

از آنجایی که عمده مخاطبان فعالیت‌های فرهنگی گروه‌های جهادی در مناطق روستاها و روستا تشکیل می‌دهند شناخت کامل و دقیق از شرایط خانم‌ها بسیار اهمیت دارد. در نتیجه بهتر است خانم‌ها در سفرهای شناسایی حضور داشته باشند. یا تمام مواردی که برای شروع فعالیت لازم دارند توسط افرادی که به شناسایی می‌روند بصورت دقیق و جزئی بررسی شوند^۲.

۱- ره‌نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت‌های جهادی

۲- سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندرانزلی - علی فراهانی، گروه جهادی شهید پازوکی، دانشگاه اراک

جذب، گزینش و آموزش کادر فرهنگی

جذب کادر فرهنگی

از جمله ابزارهایی که برای جذب کادر فرهنگی می توان استفاده کرد عبارتند از:

- * تبلیغ چهره به چهره، گفتگوی مستقیم جهادگران با افراد جدید و بیان خاطرات و..^۱
- * اطلاع رسانی گسترده: تبلیغات وسیعی در سطح دانشگاه و خوابگاه ها انجام گیرد.
- * پخش بروشور: بروشورهای جذاب، کوتاه و پرمحتوا با موضوع حرکت های جهادی تهیه و توزیع شود.
- * پخش کلیپ: به عنوان مثال از مستندهای شهید آوینی در حوزه ی جهاد سازندگی بهره ی کافی برده شود.
- * سخنرانی های پرشور و انگیزه ساز: امام جماعت و اساتید دانشگاه نقش بسزایی در آشنایی، تشویق و ترغیب دانشجویان جهت حضور در حرکت های جهادی دارند.
- * برپایی نمایشگاه حرکت های جهادی در دو سطح دانشگاه و شهر^۲ شامل (عکس، جزوات و گزارشات سفرهای سابق، معرفی دستاوردهای اردوهای پیشین، پخش کلیپ، نمایش کاردستی دانش آموزان روستا و دلنوشته های کودکان روستایی).
- * برپایی همایش اردوهای جهادی با حضور پیشکسوتان عرصه جهاد^۳
- * اردوهای یک روزه یا نیم روزه در مناطق روستایی با فراخوان عموم دانشجویان جهت آشنایی با فضای اردوهای جهادی و مناطق روستایی^۴
- * پیش بینی مکان ثبت نام: فضایی مناسب و ثابت در دانشگاه جهت ثبت نام علاقه مندان به اردوهای جهادی ایجاد شود.

۱- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

۲- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

۳- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

۴- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

* برپایی جلساتی جهت تبیین و بررسی فلسفه و مبانی نظری و فکری «جهاد».

* معرفی الگوهای جهادی: همایش ها و نشست‌هایی در راستای معرفی الگوهای جهادی در تاریخ اسلام، دفاع مقدس و جهاد سازندگی برگزار شود.^۱

روش های فوق ابزار های برای جذب کسانی است که تاکنون در اردو جهادی شرکت نکرده اند اما یکی از منابع اصلی کادر فرهنگی، افرادی اند که پیش از این در اردو شرکت نموده و زمینه کار فرهنگی دارند. این افراد در طول مسافرت های جهادی توسط مسئولین اردو و بخصوص کادر فرهنگی می بایست شناسایی و کادرسازی شوند.^۲

گزینش کادر فرهنگی

گرچه در دیدگاه مادی بیشتر بر تخصص تأکید میشود و از موضوع تعهد، سخنی به میان نمی آید، ولی براساس دیدگاه توحیدی در انتخاب نیروها تعهد و تخصص در کنار هم و همراه هم ارزش محسوب می شوند و شرط موفقیت و سعادت، توجه و عمل به هر دو معیار شمرده میشود.

از این رو معیارهای گزینش، حداقل از دو جهت قابل بررسی و مطالعه است:

ویژگی های عمومی

- ۱- با اهداف سفر همراه و هماهنگ باشد و خود رأی نباشد.
- ۲- سلامت جسمی و روحی مورد نیاز برای شرکت در فعالیت‌ها را دارا باشد.
- ۳- مشتاقانه، آگاهانه، داوطلبانه، با انگیزه و با هدف مقدس و براساس برنامه‌های مشخص، کارها را پیش برد.
- ۴- آگاهی نسبت به شرایط خاص منطقه و آمادگی تحمل بعضی سختی های احتمالی را داشته باشد.
- ۵- توکل و اخلاص را سرلوحه ی کار خویش قرار دهد.
- ۶- منش و رفتار اسلامی داشته باشد.
- ۷- دارای روحیه ی جهادی و روحیه ی کار تشکیلاتی باشد.
- ۸- ولایت‌پذیری و انتقادپذیری داشته باشد.

۱-ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۲-صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

۹- مسئولیت پذیر باشد و در اموری که به وی واگذار میشود، کوتاهی نکند.

۱۰- صبور و دارای سعه صدر بالا باشد.

نکته: بیش از ظرفیت فعالیتهای فرهنگی تعیین شده، ثبت نام و گزینش صورت نپذیرد. البته همیشه باید برای ریزش حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد ثبت نام شدگان برنامه ریزی کرد و افرادی را در لیست ذخیره نگه داشت، اما ثبت نام کنندگان قطعی نباید بیش از ظرفیت باشند. همچنین در راستای درک اهمیت حضور آن ها در اردو، از ثبت نام کنندگان جهت حضور قطعی تعهد گرفته شود!

ویژگی های تخصصی

اجرای برنامه های فرهنگی نیازمند جهادگران متخصص است. از این رو باید در گزینش نیروها به گونه ای عمل شود که مهارتهای مورد نیاز برای تشکیل یک مجموعه فرهنگی تامین شود. برخی از مهمترین مهارتهای مورد نیاز برای فعالیتهای فرهنگی عبارتند از:

۱- مهارت جذب و ارتباط:

جذب حداکثری جهادگران، اهالی، جوانان و نوجوانان بستگی به توانمندی در ارتباط با آنان دارد. جذب باید در نقطه ای باشد که اشتراک طرفینی داشته باشد. برخی از کلیدهای جذب عبارتند از: سلام / دست دادن / حسن خلق / هدیه و بخشش / آراستگی ظاهری / بی اعتنایی و کناره گیری / سکوت / طرح سوال ۲.

۲- تجربه ی کافی در فعالیتهای فرهنگی داشته باشد.

۳- مطالعات فرهنگی و اعتقادی داشته باشد. ۳

آموزش کادر فرهنگی

بعد از شناسایی کادر فرهنگی می بایست مهارت ها و آموزش هایی به کادر از طرق مختلف (آموزش توسط افراد با تجربه گروه، اساتید این حوزه، معرفی کتب و جزوات مربوطه و...) داده شود به عنوان مثال:

* مخاطب شناسی (کودک، نوجوان، جوان، بزرگسال).

۱-ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۲-ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۳-رضا غلامزاده، جهادگران ارزش آفرین

* مهارت های پیام رسانی (جذب، شناسایی، ارتباط).

* اصول و فنون کلاس داری

اصول و فنون کلاس داری

۱- تدریس باید برای رضای خداوند و قرب الی الله باشد تا هم اثر بخش باشد و هم ماندگار. در همه امور محتاج عنایت ائمه (سلام الله علیه) می باشیم. پس اول هر تدریس باید یک توسل (هر چند مختصر)

داشت. مثل خواندن دسته جمعی دعای فرج^۱.

چنانچه مخاطب را کودکان تشکیل می دهند می توان این توسل را در قالب شعر کوتاه و هم خوانی شروع کرد و دعای فرج را در ادامه با بچه ها هم خوانی نمود.

۲- بیشتر زمان جلسه اول صرف صحبت با بچه ها شود. همه بچه ها به صحبت کردن (سوال پرسیدن از دانش آموزان کمک میکند) سوق داده شوند. زیرا در نتیجه صحبت کردن ها، زود تر احساس راحتی می کنند.

۳- با بچه های زیر ۷سال با در نظر گرفتن احساسات کودکان و احتیاط بیشتری صحبت شود^۲.

۴- شروع شاد و با روحیه کلاس باعث انتقال انرژی مثبت و مضاعف به مخاطب می شود.

۵- وجود طیفی از بچه ها در کلاس با انرژی زیاد (به خصوص پسر بچه ها) در کنار بچه هایی که خیلی

۱- میثم گیلانی در شبکه جهادیون

۲- همارستمی نیادر شبکه جهادیون (مورد ۲ و ۳)

- آرام اند، مربی را نیازمند مهارت های کلاس داری می کند تا بتواند کلاس را در بهترین حالت مدیریت کند.
- ۶- قسمتی از وقت کلاس به شنیدن خاطرات بچه ها اختصاص داده شود. (فقط بچه ها حرف بزنند و مربی گوش دهد)
- ۷- مدت زمان کلاس حداکثر ۵۰ دقیقه باشد تا بچه ها خسته نشوند. به کیفیت اهمیت دادن مهمتر از کمیت کار است.
- ۸- به بچه ها گفته شود که ما فقط مربی نیستیم و قرار هست در کنار چیزهایی که به شما آموزش داده می شود از شما نیز یاد بگیریم.
- ۹- این احساس منتقل شود که در عین حال که مربی آن ها هستند و از آن ها بزرگتر، دوست شان نیز هستند. در این صورت زودتر با آنها ارتباط می گیرند و حتی ممکن است مشکلات شان را با آنها مطرح کنند، البته این ارتباط در حدی نباشد که دانش آموز به مربی وابسته شود^۱.
- ۱۰- استفاده از لوازم کمک آموزشی (بسته به نوع کلاس و امکانات موجود) مثل: تخته، فیلم، اسلاید، کامپیوتر، کتاب و... بسیار موثر است.
- همچنین برای تفهیم مطالب از امثال، نکته ها، داستان ها و... استفاده شود.
- ۱۱- متریبان متوجه شوند که مربی آن ها را دوست دارد. (اگر معلم دارای صفات اخلاقی و انسانی باشد محبوبیت پیدا می کند).
- ۱۲- مربی نباید از خود نقطه ضعف نشان بدهد ولی اگر جایی اشتباه کرد اقرار نماید.
- ۱۳- مربی باید قاطع، پیگیر و جدی باشد.
- ۱۴- مربی باید کاملاً بر درس مسلط باشد (مطالعه زیاد داشته باشد) و همچنین علم و روش درس دادن با روش های روز را دارا باشد.
- ۱۵- مربی باید با اخبار روز آشنا باشد.
- ۱۶- در هنگام درس تنوع باشد. مثلاً: شوخی، صلوات فرستادن، شعر های دسته جمعی، راه رفتن، نشستن، تغییر لحن صدا، پرسش های گوناگون از بین مطالب گفته شده و...
- ۱۷- شروع درس با طرح چند سؤال (از موضوع درسی که می خواهد گفته شود) باشد و اهمیت درس

از جنبه های گوناگون، مثلاً از نظر کاربردی گفته شود.

۱۸- در ابتدا از مطالب مهم و سخت و خشک گفته شود. (زیرا آمادگی جسمی و ذهنی مربی و متربی زیاد است.)

۱۹- به افراد مخل کلاس بها داده شود. مثلاً مسئولیت دادن، صدا زدن با القاب پر معنی (با این روش هم خلا و کمبودی که آن افراد دارند پر می گردد و هم کلاس آرام می شود.)

۲۰- سخت گیری در مواقعی که حادثه غیر مترقبه در بین تدریس اتفاق افتاده وضع را بدتر می کند. پس اول یا کمی مکث نموده یا لبخندی زده یا به طریقی با آن وضعیت همراهی نموده و بعد کنترل کلاس را بعهده گرفته شود.

۲۱- در آخر درس یا بین درس خلاصه ای از مطالب گفته شده، تکرار گردد. و یا مربی خلاصه درس را عمداً اشتباه بگوید تا متعلمان صحیح آن را بگویند و یا از بین درس گفته شده سؤال مطرح شود. این شیوه مزایای ذیل را دارد :

الف- افراد ممتاز شناخته می گردند (توسط معلم و متعلم)

ب- افرادی که درس را گوش نکرده بودند و یا متوجه نشده بودند، درس برای آن ها دوباره مرور می گردد

ج- تنوع ایجاد می کند

د- حس رقابت در بین متعلمان را برمی انگیزد که گوش کنند و جواب دهند

ر- معلم روحیه بیشتری می گیرد. و...

۲۲- بهداشت روانی کلاس: مکان جلسه باید جایی ساکت و بی تردد باشد. (چیزی نباشد که فراگیر معطوف به آن شود)

۲۳- تشویق و انذار خوب است. ولی بجا و به موقع و به اندازه. (که اگر این موارد رعایت نگردد نتیجه معکوس می دهد) در ضمن تشویق ها و اندازها شکل های مختلفی دارند و فقط مادی نیست. (در بخش بعدی به طور مفصل به آن می پردازیم)

۲۴- تماس با خانواده متربیان بسیار مؤثر است و معلم باید از تمام دانش آموزان آدرس کامل و شماره تلفن داشته باشد. (به منظور تفقد و یا تذکره غیره و یا اگر بتواند در مواقع مختلف مثلاً تبریک گفتن اعیاد با دانش آموز تماس تلفنی داشته باشد، برای معلم موفقیت زیادی در بر دارد)

۲۵- تدریس برای هر سنی احتیاج به شیوه های خاص برای همان مقطع است. مخصوصاً سن بزرگسالان و خانم های متأهل و خانه دار.

۲۶- کار عملی در کلاس و گردش های کوتاه در طبیعت روستا و مشاهده عینی تاثیر بسیار برای فهم مسائل می باشد.

۲۷- مناظره و بحث واستدلال (به روش صحیح و عقلانی وبدور از جدل) انجام گیرد.

۲۸- معلم باید عمل به علم داشته باشد تا درس او اثر بخشی داشته باشد. بویژه در کلاس های اخلاقی و فرهنگی.

۲۹- داشتن سعه صدر و تواضع و فروتنی برای یک مربی یک امر واجب است.

۳۰- از جمله سجایای اخلاقی عفو و بخشش و دعوت به نیکی است که مربی باید دارای این صفات باشد.

۳۱- نظم معلم خود یک الگو برای متربیان می باشد. (نظم در حضور و غیاب درس ها و...)

۳۲- تبادل نظر و گرفتن نظرات متربیان برای پیشبرد اهداف ومحبوب شدن معلم بسیار مؤثر است.

۳۳- معلم برای اینکه موارد تدریس را فراموش نکند در برگه کوچکی، نکته گفتنی درس را بنویسد و در کلاس از آن استفاده کند.

۳۴- مربی باید پس از پایان درس کمی در کلاس درنگ کند تا اگر کسی سئوالی داشت به او دسترسی داشته باشد.

۳۵- از شاگرد خوب نباید در جمع زیاد تعریف نمود و او را به رخ دیگران کشاند. چون حس حسادت دیگران را علیه او تحریک می نماید و او را ناخودآگاه به زحمت می اندازد. (البته به راههای مختلف باید او را تشویق نمود مثلاً در تنهائی و یا بین والدین او و یا بین دیگر مربیان) «لم یشکر مخلوق لم یشکر خالق»
 ۳۶- برای هر کلاس باید یک نماینده انتخاب شود که رابط معلم و دانش آموز باشد و این رابط باید شرایطش را دارا باشد و از طرف معلم دارای اختیارات تامه نباشد. (معلم باید توسط افرادی نظارت غیر مستقیم بر کلاس داشته باشد)

۳۷- دادن تکلیف یکی از روش های تفهیم درس است که باید با شیوه های مختلف اجرا گردد (مثلاً تحقیق یا شاگردی، شاگرد دیگر را درس بدهد یا دانش آموز به جای معلم درس بدهد.) و کلاً یکی از

کارهای مربی به تفکر واداشتن است.

۳۸- گفتن کلمه آزمون (و یا کلمات دیگر) به جای کلمه امتحان خیلی بهتر است چون کلمه امتحان استرس آور است.

۳۹- آزمون گرفتن باید از طرف مربی باشد و تصحیح و اعلام نتایج آن از طرف برگزار کننده گان کلاس باشد. چون ارزش معلم و محبوبیت او و اثر بخشی حرف های او با تصحیح و اعلام نتایج کمرنگ می گردد. (در این زمان «معمولاً» معلم و استاد تا نمره دروس را اعلام نکرده در بین دانش آموزان و دانش جویان دارای احترام ظاهری است.)

۴۰- مقایسه دو فراگیر با یکدیگر در کلاس خیلی تاثیر بدی دارد (منظور اعلام مقایسه است) چون اعلام مقایسه بین دونفر اصطکاک و دشمنی بوجود می آورد.

۴۱- برای بعضی از دروس معرفی الگو و نمونه ضرورت دارد.^۱

برگزاری جلسات هماهنگی

الف- جلسه‌ی آشنایی مبلغین با اعضای گروهها:

در بسیاری از موارد روحانی، نظرات و تجربیات راهگشایی دارد که انتقال این تجربیات به اعضای گروه و مسئولین، حرکتی یکپارچه و هماهنگ را در اردو در پی خواهد داشت. از این رو جلسات پیش از اردو فرصت مناسبی است تا با توجه به میزان توانمندی روحانی و مبلغه از حضور او در اردو استفاده شود.

ب- جلسه‌ی توجیهی و ویژه‌ی اعضای گروه فرهنگی:

جهت آشنایی با اهداف و مبانی حرکت‌های جهادی، شرایط و تفاوت اردوهای جهادی با سایر اردوها، فرهنگ اهالی روستا، روند برنامه ها و فعالیتهای فرهنگی در منطقه و وظایف هر جهادگر، برگزار گردد.^۲

۱- میثم گیلانی در شبکه جهادبون (مورد ۱ تا آخر)

۲- نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

برنامه ریزی فرهنگی خارجی

برنامه ریزی کلاس های آموزشی

- ۱- زمانبندی و تعیین تعداد جلسات کلاس ها و برنامه ریزی برای رسیدن به نتیجه عینی از آن ها
 - ۲- تهیه محتوا و تدوین آن در قالب جزوه یا انتخاب کتاب (هم برای شرکت کنندگان در سفر که بعنوان مربی فعالیت می کنند و هم برای ارائه به دانش آموزان منطقه)
 - ۳- ارائه آموزش های لازم به مربیان برای برگزاری کلاس ها
- کلاس ها می بایست متنوع و جذاب باشد. تا در دل مخاطب رغبت ایجاد شود، و لازم است که قبل از طرح مربیان را معین و وظایف هر مربی را مشخص کرده باشیم و از او بخواهیم که با توجه به زمان طرح، مطالب را متنوع و پربار تنظیم کند!

ابزار و لوازم کار مورد استفاده در کلاس ها

- استفاده کردن از وسایلی که در حالت عادی در زندگی روستایی موجود نیست مخصوصاً در گروه سنی کودک کاملاً اشتباه است به جز حالتی که ضرورتش قطعی است. مثل مواد پزشکی و بهداشتی و... معلم هنرمند، معلمی است که با امکانات موجود در روستا، اثر فرهنگی بیشتری را می گذارد!

۱-ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۲- زهرانویسی در شبکه جهادیون

شرایط و نحوه تشویق

- ۱- تنها برای رضای خدا باشد.
- ۲- متناسب با کار و به موقع و عادلانه باشد^۱.
- ۳- به تناسب هدایا با آموزه‌های دینی و فرهنگ ایرانی و آداب و رسوم منطقه دقت شود. (پرهیز از استفاده عروسک‌های خارجی به عنوان هدیه^۲)
- ۴- بیشتر مبتنی بر ارزش‌ها باشد تا بر اشخاص
- ۵- عامل رشد باشد نه وسیله انحطاط (باعث غرور و غفلت و یا خاموش شدن فعالیت و نظم و ایجاد تنبلی شود)
- ۶- نباید باعث تحقیر و توهین دیگران شود
- ۷- براساس نیاز سنجی و احتیاجات واقعی دانش‌آموزان و عدم فراهم آوردن زمینه تجمل و مصرف‌گرایی توسط هدایای قیمتی و متجملانه. زیرا اولاً محور شخصیت و افتخار را از مسائل معنوی به مادی می‌کشاند ثانیاً معلوم نیست توان تشویق رتبه بالاتر از آن وجود داشته باشد یا دیگران آیا توان چنین تشویق‌های پرخرجی را دارند یا خیر؟
- ۸- باید بر اساس ضوابط باشد نه روابط
- ۹- تشویق باید هم در بین دیگران صورت گیرد و هم در فضای خصوصی^۳
- ۱۰- در بحث هدیه و جایزه دادن حتماً باید یک ملاک و معیار یا امتیاز مشخصی وجود داشته باشد و هر کس جایزه می‌گیرد، همه بدانند که این جایزه ما به ازای چه بوده است؟^۴
- ۱۱- در راستای اجرای این طرح برای مقطع کودک می‌توان از «درخت رشد من» استفاده کرد. به این صورت که روز اول صفحه اول دفتر نقاشی‌شان (که همان دفتر کار کلاس هست) یک تنه‌ی درخت رسم میکنند و در طول کلاس، با توجه به برنامه ریزی گروه، به ازای کارهایی که انجام میدهند

۱- میثم گیلانی در شبکه جهادیون (مورد ۱ و ۲)

۲- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع) - هادی فلاحی در شبکه جهادیون

۳- میثم گیلانی در شبکه جهادیون (مورد ۴ تا ۹)

۴- هادی فلاحی در شبکه جهادیون

(بعنوان مثال سوره هایی که حفظ می کنند) مربی روی درخت شکوفه های رنگی می چسباند و در انتها امتیاز هر کس با توجه به شکوفه هایی که دارد محاسبه خواهد شد^۱. و قرار نیست آخر کلاس به هر کس صرف حضور در کلاس چیزی هدیه داده شود.

۱۲- هدیه حتما باید کودک پسند باشد و مولفه ی سرگرمی (متناسب با سن) هم در آن لحاظ شده باشد^۲. شاید برای یک بچه ۱۰ ساله روستایی که با زحمت سوره یس را حفظ کرده است، تمثال آقا آنچنان انگیزه بخش و راضی کننده نباشد. اگر تاکید است کالایی فرهنگی هدیه شود این کالا اولاً کاربردی باشد و ثانیاً یک آموزه ای برای فرد به همراه داشته باشد. مثلاً در عکس صحبتی آموزنده از حضرت آقا نیز درج شده باشد.

۱۳- اگر از بازی ها و ابزارهای فکری و خلاقیت محور به عنوان هدیه استفاده شود خیلی برای قشر کودک و نوجوان خوشایند تر خواهد بود. مواردی مثل مکعب روبیک و.

۱۴- خیلی بهتر است که بازی ها و ابزارهای فکری و کمک آموزشی ای هدیه داده شود که به صورت گروهی قابل استفاده است. در این صورت می توان به گروهی از بچه ها هدیه داد و از این طریق حس دوستی و کارگروهی ایشان را نیز تقویت کرد. و در عین حال از تعدد تقاضای هدایا کاست^۳

۱۵- درست کردن کاردستی هایی خلاقانه توسط خود بچه ها و با استفاده از وسایل موجود در طبیعت روستا. حتی اگر از این کاردستی ها به عنوان هدیه استفاده نشود، می توان کاردستی ها را به عنوان کارهای با ارزش از بچه ها تحویل گرفت و به آنها گفته شود که همیشه به عنوان یادگاری پیش خودمان نگه خواهیم داشت. این موجب شده آنها احساس قشنگ تری نسبت به کاردستی شان پیدا کنند. به بچه ها نیز هدیه ای از طرف مربیان داده شود مثل کاردستی که خودشان ساخته اند.

۱۶- اگر کودکی هست که خیلی عالی کار می کند، تشویق شود ولی به طور خاص و بیش از حد به او توجه نشود، این باعث خواهد شد بقیه احساس سرخوردگی کنند و برای اینکه به آن ها نیز به همان میزان

۱- فریبا محمد کریمی در شبکه جهادیون

۲- علی اکبر عباس زاده در شبکه جهادیون

۳- هادی فلاحی در شبکه جهادیون (مورد ۱۲ تا ۱۴)

توجه شود اقدام به تقلید از آن کودک کنند^۱.

شرایط و نحوه تنبیه

- * به منظور آگاهی و رشد باشد نه انتقام گیری.
- * به موقع و متناسب با تخلف باشد.
- * اصلاح کننده باشد نه مخرب.
- * به گونه ای باشد که شخص مجرم متوجه شود که مستحق تنبیه است نه به وی ظلم شده.
- * دارای مراتب باشد (تذکر، اخطار، احضار، تعلیق، اخراج، ...)
- * وسیله ای برای طرد یا حذف دیگران نباشد.
- * با توجه به جمیع معیارهای اعتقادی، اخلاقی، و لحاظ مقتضیات جامعه صورت پذیرد.
- * همراه با قاطعیت باشد.
- * اگر در حضور دیگران نباشد اثرش بیشتر است ولی بعضی مواقع باید در حضور دیگران باشد.
- * تنبیه نه درباره خود شخص باشد بلکه در ارتباط با خطای شخص باشد^۲.

برنامه ریزی تفریحی ورزشی

بی تردید تلاش در جهت ارتقاء سطح کمی و کیفی وضعیت ورزشی روستاهای کشور تأثیرات بسزایی در کاهش تبعات منفی ناشی از اعتیاد، مهاجرت و محرومیت خواهد داشت. ایجاد روحیه نشاط و شادابی با رویکرد تأمین سلامت جسمانی و روانی و ارتقاء سطح توانمندی قشر مولد روستایی از طریق مشارکت در برنامه های ورزشی و نیز کاهش ناهنجاری های اجتماعی و تعدیل هزینه های درمانی از برکات تقویت بخش ورزشی روستاها خواهد بود^۳.

نکاتی که در خصوص بازی و ورزش می بایست در نظر گرفت:

۱- هادی فلاحی و علی اکبر عباس زاده در شبکه جهادیون (مورد ۱۵ و ۱۶)

۲- میثم گیلانی در شبکه جهادیون

۳- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد

* آشنایی با ورزش های بومی هر منطقه و برگزار مسابقات در همان رشته از اهمیت بالاتری

برخوردار است.

* دقت در هدفمند بودن بازی ها و آموزش حین بازی

* انتخاب بازی های گروهی

* شرکت و همراهی مربی در بازی ها (استفاده بهینه از فضای شاد ورزش برای تعلیم و تربیت^۱)

برنامه ریزی حوزه بانوان

در صورت عدم حضور خواهران، با حفظ حریم های شرعی و در قالب برنامه های کلی می توان برای زنان برنامه هایی تعریف کرد ولی در صورت حضور و شرکت خواهران در کلاس های فرهنگی گروه، برنامه های مفصلی قابلیت اجرا دارد .

نکات لازم در برنامه ریزی ها به صورت کلی عبارتند از:

- ۱- تعریف برنامه ها در راستای رفع فقر فرهنگی و مادی بانوان منطقه.
- ۲- حفظ تناسب برنامه ها با نقش کلیدی زن در تربیت فرزند و فضای خانواده.
- ۳- رعایت موقعیت و جایگاه اجتماعی زنان در منطقه. (جایگاه اجتماعی زنان در جوامع روستایی بسیار خاص است و برای اجرای برنامه های مربوط به زنان، حساسیت های اجتماعی و خصوصیات فرهنگی منطقه

۱- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

مورد نظر را باید کاملاً شناخت و بر طبق آن برنامه‌ریزی کرد^۱ گروه های جهادی اگر بخواهند در یک منطقه موفق باشند، لازمه آن فعالیت هم زمان در حوزه برادران و خوهران است. به عبارتی دیگر مسئله ی فرهنگ، مثل وزنه ی ترازو ست. اگر تعادل را رعایت نکنیم، یک سمت ترازو بالا رفته و سمت دیگر پایین^۲.

در نظر گرفتن نخبگان منطقه

* ارائه برنامه و راهکار برای اجرای برنامه‌های فرهنگی در منطقه به وسیله این افراد.
* انجام فعالیت‌هایی در راستای حمایت و تقویت جایگاه نخبگان محلی و افزایش توان اجرایی آن‌ها. (بطور مثال معرفی آن‌ها به عنوان رابطین فرهنگی برگزار کنندگان سفردر منطقه، کمک به آن‌ها از طریق در اختیار گذاشتن اقلام فرهنگی و...^۳)

مشکلات احتمالی در برنامه های فرهنگی

برنامه ریزی فرهنگی نا مناسب ممکن است مشکلات و مسائلی نظیر موارد ذیل را به وجود آورد:
۱- ایجاد وابستگی و علاقه افراطی میان مربی و دانش‌آموز و وارد شدن ضربه روحی به دانش‌آموزان پس از اتمام دوره و دوری از مربیان (در میزان صمیمیت و ابزار محبت به دانش‌آموزان باید حد اعتدال را رعایت نمود)

۱- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

۲- زینب فتحی در شبکه جهادیون

۳- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

- ۲- عدم تعریف‌ساز و کار ارتباط با دانش‌آموزان پس از سفر که موجب ناتمام ماندن حرکت فرهنگی آغاز شده در منطقه می‌شود.
- ۳- عدم تدوین محتوا برای کلاس‌ها پیش از سفر، موجبات سردرگمی و ناتوانی مربیان در بهره‌برداری از کلاس‌ها را فراهم می‌آورد.
- ۴- عدم هدف‌گذاری دقیق، زمان بندی و تعیین تعداد و مراحل اجرایی و محتوایی کلاس‌ها، توان ارزیابی نتایج کلاس‌ها را از مسئولین سلب می‌کند.
- ۵- رفتار ناشایست شرکت‌کنندگان به عنوان مبلغ و فراهم‌آوردن موجبات بدبینی نسبت به دین، قشر مذهبی یا نظام جمهوری اسلامی. (از آنجا که تک‌تک حرکات و رفتارهای شرکت‌کنندگان حین تمام فعالیت‌ها اعم از عمرانی، فرهنگی و در دید مردم بسیار موثر است، لذا رفتار غیردینی و ناشایست شرکت‌کنندگان در نوع نگاه مردم نسبت به موارد مذکور بسیار مضر خواهد بود).
- ۶- تأثیرپذیری مردم منطقه از فرهنگ شهرنشینی و غیربومی و تمایل به تشبه به سطح زندگی و رفتار شهری بر اثر تعامل با شرکت‌کنندگان در سفر. (رعایت ساده‌زیستی، دقت در تعاملات و خودداری از تجمل‌گرایی توسط شرکت‌کنندگان تا حدود زیادی این معضل را برطرف خواهد کرد)
- ۷- ایجاد تلقی وابستگی شرکت‌کنندگان در سفر به جناح، گروه، حزب یا خطوط فکری خاص و وجود نیت غیرخدایی شرکت‌کنندگان در کارها و به تبع موضع‌گیری مردم منطقه در مقابل این امر. (در دیدارها، صحبت‌ها، جلسات عمومی و باید نهایت دقت را در خودداری از رفتارهایی که شبهه وابستگی مجموعه برگزارکنندگان به جناح یا حزب یا مسئول خاصی را ایجاد می‌کند، لحاظ کرد).
- ۸- ترویج زهد بی حد و اندازه، و خارج از عرف و توان منطقه
- ۹- در نظر نگرفتن اهمیت مشارکت اهالی در برنامه‌ها، بخصوص جوانان و نوجوانان (در این صورت بعد از رفتن گروه، مردم نه تجربه‌ای کسب می‌کنند و نه روشی برای ادامه مسیر).
- ۱۰- در نظر نگرفتن حساسیت‌های دینی و اعتقادی در مناطقی که اهل تسنن و شیعیان با هم زندگی

۱- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

۲- فریبا محمدکریمی در شبکه جهادین

می کنند. در این جور مناطق تلفیقی می بایست بیشتر روی اشتراکات تاکید شود.^۱
۱۱- روحانی جهادگر همراه گروه نباشد.

یکی از نقاط عطف و مثبت حرکت های جهادی، وحدت حوزه و دانشگاه به صورت عملیاتی است. همراهی طلاب جهادی باعث برکات و خدمات کاملی می شود.^۲ و نبود حداقل یک روحانی متعهد به عنوان کارشناس فرهنگی، ممکن است مشکلاتی را در حوزه فرهنگی بوجود آورد.

اقدامات اجرایی پیش از اردو

از جمله اقدامات اجرایی که می بایست پیش از اردو انجام گردد می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- * تعامل و هماهنگی با دستگاه های ذی ربط
- * اطلاع رسانی برنامه ها و فعالیتهای فرهنگی به سازمان های مرتبط و هماهنگی های لازم جهت اخذ مجوز های مورد نیاز
- * جلب مساعدتها و حمایت های مالی، دریافت اقلام فرهنگی و امکانات سخت افزاری از سازمان های مرتبط مرتبط و موسسات فرهنگی^۳
- * اعلام نیازمندی ها و تجهیزات فرهنگی مورد نیاز به مسئولین اردو
- * اعلام ریز برنامه ها، برآورد مالی و جدول دقیق پیگیری ها به مسئول اردو

سرفصل فعالیت های فرهنگی خارجی

در اینجا به نمونه ای از فعالیت های فرهنگی قابل اجرا توسط گروه های جهادی به تفکیک مخاطب اشاره شده است. اما این موضوع بسیار روشن است که برخی از عناوین در رده های سنی مختلف مشترک بوده اما محتوای کلاس با توجه به مخاطب دارای سطوح متفاوتی است. (بعنوان مثال: آموزش های لازم در کلاس روخوانی قرآن برای کودک با نوجوان و جوان تفاوت می کند).

برنامه هایی با مخاطب عمومی

۱- عزیزالله بارانی، گروه جهادی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

۲- رسم هجرت؛ درآمدی بر مبانی حرکت های جهادی، معاونت سازندگی و کارآمدسازی سازمان بسیج دانشجویی

۳- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

عمده برنامه های گروه فرهنگی که در راستای ترویج فرهنگ اسلامی و افزایش سطح معرفت مردم برگزار می گردد (بعنوان مثال برگزاری جلسات سخنرانی، برپایی نماز جماعت، برپایی جلسات دعا، دیدار با اهالی و خانواده های شهدا و^۱) دامنه تاثیرگذاری آن عموم اهالی روستاست. از جمله برنامه هایی که گروه های جهادی به آن اشاره کردند عبارت اند از:

- ۱- برنامه هایی با رویکرد ترویج روحیه نشاط، امید، همدلی و وحدت و کار در بین اهالی.^۲
- حضور روحانی گروه در بین مردم و شرکت در فعالیت های روزمره آن ها و انتقال معارف دینی در قالب این فعالیت ها. با موضوعاتی چون: اثرات بد ماهواره، فرهنگ استفاده درست از منابع طبیعی، بهداشت روستا^۳
- ۲- توجه مردم منطقه در مورد استفاده از ظرفیت های موجود در روستا (از جمله دامپروری، کشاورزی و...^۴)
- ۳- حل اختلافات منطقه ای بوسیله افراد موجه موجود در منطقه که مورد وثوق همه اهالی باشد.^۵
- ۴- برگزاری نمازهای یومیه بصورت جماعت و با محوریت مسجد هر روستا.^۶
- ۵- برگزاری مراسمات مذهبی و هیئت در هر روستا^۷
- ۶- برگزاری هیئت در شهرستان از طریق تجمیع هیات های شهرستان و تشکیل دسته عزاداری و مجلس روضه در مرکز شهرستان.^۸

۱- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

۲- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

۳- آید احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرد - سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی

۴- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۵- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۶- تجربه همگانی

۷- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۸- هادی فلاحی در شبکه جهادیون در این مورد به ذکر یک مثال می پردازد: می توان به گروه جهادی دانشگاه شاهد در شهرستان منوجان اشاره کرد که در تعامل با هیئات مذهبی و دستگاه های اجرایی و نظارتی شهرستان منوجان و سایر تشکلهای جهادی فعال در شهرستان مزبور، سنت زیبایی را در شهرستان بنا نهاده اند. این مجموعه در اقدامی هماهنگ و برنامه ریزی شده، برنامه ای را جهت تجمع عزاداران فاطمی در مرکز شهرستان تدارک می بیند. در این برنامه دسته های هیئات شهری و روستایی در قالب دسته ای مشترک فاصله بین دو مسجد بزرگ دو طرف مرکز شهرستان را دسته روی و اقامه عزای می نمایند. بعد از دسته روی نیز سخنرانی و مداحی توسط مدعوینی صاحب سبک و صاحب نفس انجام می شود

۷- برگزاری نمایشگاه و مراسمات در مناسبت های خاص^۱.

۸- برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه اردو در روستا^۲

۹- برگزاری یک برنامه ی جمعی در روستا و اجرای مراسم های فرهنگی و مذهبی به مناسبت ایام مذهبی و ملی مثل: یادواره شهدا، جشن تشرف (تکلیف)، جشن میلاد یکی از ائمه (ع) با توجه به زمان حضور^۳

۱۰- برگزاری مراسمات دعا، زیارت، مدیحه سرایی و نوحه خوانی. برپایی دعای ندبه، برپایی دعای کمیل^۴.

۱۱- تهیه، تدوین و انتشار نشریه یا یک پیک برای گروه های سنی مختلف شامل سرفصل هایی که می بایست در منطقه انجام شود^۵.

۱۲- جمع کردن وصیت نامه شهدای منطقه برای ترویج فرهنگ شهادت^۶ (باکمک جوانان روستا)

۱۳- دیدار با خانواده های شهدا، ایثارگران، آزادگان، متنفذین منطقه، محرومین و..^۷

۱- محمد امین حیدری، گروه جهادی دانشگاه پیام نور بوشهر، بسته پشتیبان مدیریت و راهبردی- مدیریت اردو-باید هانبایدهها و راهکارهای کاربردی

۲- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران

۳- تجربه همگانی، جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران

۴- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زند

۵- مصاحبه با آقای محسن نوری (دانشگاه شمس پور، سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۶- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۷- بسته پشتیبان مدیریت و راهبردی- مدیریت اردو-باید هانبایدهها و راهکارهای کاربردی، تجربه همگانی

- ۱۴- سرزدن به خانواده ها با روحانی اردو و لیست کردن مشکلات و درد دل با مردم^۱
- ۱۵- فرهنگ سازی کتاب خوانی و برگزاری نمایشگاه کتاب^۲.
- ۱۶- تجهیز مکان های فرهنگی و مذهبی مانند: کتاب خانه(در موضوعات مختلف مذهبی، علمی، سیاسی و...)، مساجد، دارالقرآن و...^۳
- ۱۷- ایجاد کتابخانه و بانک سی دی در روستا^۴
- ۱۸- رادیو اردو: مصاحبه با اهالی و جهادگران و پخش توسط بلندگو مسجد در صورت عدم مزاحمت برای اهالی
- ۱۹- تهیه و توزیع ارزاق نیازمندان: بدون ایجاد روحیه گداپرووری و یا توقع و خدای ناکرده توهین و تحقیر اهالی و همچنین حفظ آبروی نیازمندان.
- ۲۰- تغییر چهره منطقه با فضا سازی و ایجاد جو فرهنگی در منطقه مانند: برد مخصوص شهدا، احادیث و روایات، سخنان بزرگان و علماء، تصاویر جهادی و شهدا، نصب پرچم و پلاکارد های مذهبی، پخش نواها و آهنگ های مذهبی، اسلامی و انقلابی، تعویض عکسها و پرچم های قدیمی و مستهلک منطقه، نصب تصاویر شهدای منطقه، تهیه جعبه های دیواری با مطالب فرهنگی و...
- ۲۱- تغییر چهره مدارس (دیوار نویسی و نقاشی با کمک دانش آموزان)
- ۲۲- هماهنگی با نیروی انتظامی برای برگزاری کلاس پیش گیری از اعتیاد به مواد مخدر در روستا^۵
- ۲۳- انجام برنامه پیاده روی عمومی به همراه پیوست های فرهنگی^۶
- ۲۴- اعزام روانشناس های مذهبی بعنوان مشاور (در انتخاب مشاوران دقت کنیم، که تجربه و شناخت کافی از فضاو آداب و رسوم روستا را داشته باشند^۷).

۱- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلین، دانشگاه آزاد تهران جنوب

۲- تجربه همگانی

۳- بسته پشتیبان مدیریت و راهبردی - مدیریت اردو- باید هانیایدها و راهکارهای کاربردی

۴- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد

۵- سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد

۶- غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهر کرد

۷- حسین پور، گروه جهادی دانشگاه بیرجند

برنامه های با مخاطب کودکان

از جمله برنامه هایی که گروه های جهادی برای کودکان روستا (گروه سنی زیر ۷ سال) در نظر می گیرند می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- کلاس های فرهنگی (با مشخص شدن سر فصل ها و موضوعات مشخص و مورد نیاز منطقه و نیز مسائل روز جامعه)^۱ بعنوان مثال می توان به محور های ذیل اشاره نمود:
ا- هویت اسلامی (عقائد - اخلاق - احکام - قرآن - همچنین بحث هایی مثل انس با مسجد، انس با مجلس مذهبی، انس با قرآن، دعا در این قسمت هستند).

ب- هویت انقلابی

ج- هویت ملی

د- هویت روستایی

ه- هویت جنسی

و- بهداشت

ز- پرورش کودک (خلاقیت، کنجکاو، فلسفه برای کودک، خودباوری، اعتماد به نفس، کار جمعی و همکاری، ایجاد و افزایش امید در کودک).^۲

البته این موارد الزاما طرح های آموزش مستقیم نیستند، و مربی ها آموزش می بینند که چطور و در چه طرح هایی به تقویت هر کدام از موارد فوق بپردازند.^۳

۲- کلاس های آموزش تلاوت و روخوانی و مفاهیم قرآن کریم^۴

۳- کلاس احکام (آموزش نماز، وضو و.. به صورت آموزش عملی و تصویری)^۵

بعنوان مثال اگر در روستا رودخانه ای وجود دارد روزی را با مسئولین اردو هماهنگ کنید تا بچه ها

۱- تجربه همگانی

۲- فریبا محمد کریمی در شبکه جهادیون

۳- زهرا نویسی در شبکه جهادیون

۴- تجربه همگانی

۵- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران

کنار رودخانه وضو گرفتن را تمرین کنند.

۴- آموزش نقاشی و کاردستی و تلفیق این آموزش ها با کلاس های احکام و قرآن برای افزایش جذابیت.

توجه داشته باشیم که کاردستی ها یا بخشی از طرح درس هستند یا بایستی ضرورتی برای آموزش شان وجود داشته باشد. ساخت وسایل کاربردی (جامدادی، کیف) یا ابزاری برای هدف های دیگر مثل تقویت خلاقیت و... دانش آموزان باشند. در کل می توان طرح درس ها را بگونه ای چید که بچه های کلاس هر روز یک کاردستی داشته باشند!

نکاتی در خصوص آموزش نقاشی و کاردستی به گروه سنی زیر ۷ سال :

- * از بچه های زیر ۷ سال نباید انتظار نقاشی با جزئیات داشت (در این سن بچه ها انتزاعی تر نقاشی می کنند)، ممکن هست کودک فقط خط هایی رها در صفحه بکشد.
- * شاید بدلیل جنس سختی که مداد رنگی دارد هم چنین سختی پرکردن سطوح و نقاشی کردن با مداد رنگی، استفاده مداد رنگی و ابزار های رنگی مشابه آن برا کودکان زیر ۷ سال زود باشد، ابزار های پیشنهادی نقاشی: آبرنگ، پاستل (گچی و روغنی)، ماژیک رنگی، رنگ انگشتی (به دلیل اینکه روی کاغذ راحت تر حرکت می کند و با پوشش دهی سریع تری سطوح را پر می کند)².

۱- زهرانویسی در شبکه جهادیون

۲- همارستمی نیادر شبکه جهادیون

البته همانطور که در قسمت «ابزار و لوازم کار مورد استفاده در کلاس ها» اشاره شد باید توجه داشت، استفاده کردن از وسایلی که در حالت عادی در زندگی روستایی موجود نیست مخصوصاً در گروه سنی کودک کاملاً اشتباه است به جز حالتی که ضرورت استفاده از آن ها قطعی است. زیرا وقتی کسی از شهر به روستا می رود و چیزهایی را با خودش می برد که مردم روستا ندارند و نمی توانند تهیه کنند (از نظر امکانات در دسترس و از نظر مالی) واضح ترین اتفاقی که شاهد آن هستیم نارضایتی و دلسردی افراد روستا خواهد بود. و این به معنی مستعد شدن شان برای ترک روستا است^۱.

پیشنهاد کاردستی:

- اریگامی های ساده
- حجم سازی با گل
- حجم سازی با خمیر بازی
- حجم سازی با مواد بازیافتی^۲
- درست کردن کاردستی با وسایل در دسترس بچه های خود روستا^۳
- ۵- اکران فیلم های آموزشی و مستند های ارزشی^۴

پخش کلیپ و فیلم های کوتاه و آموزنده. بخصوص به این صورت که بچه ها فیلم را نگاه کنند و بعد با مربی گفتگو کنند، تا اثرگذاری بیشتری داشته باشد^۵.

۶- فعالیت های ورزشی (فوتبال و والیبال و...) و بیان موارد مورد نیاز فرهنگی در خلال آن^۶.

۱- زهرا نویسی در شبکه جهادیون

۲- همارستمی نیا در شبکه جهادیون

۳- هادی فلاحی در شبکه جهادیون می نویسد: در یک اردو تجربه نسبتاً خوبی داشتیم، با تهیه چند چسب و قیچی کوچک و نخ و... بچه ها را جمع و تعدادی برگ نخل از تو باغ جمع کردیم. گفتیم با این موادی که در دست دارید هر چه می توانید درست کنید. بعد از نیم ساعت بعضی ها مصنوعات دستی زیبایی درست کردند. بادبزن، جارو، فرفره، چیلک، تولک و... بعد خواستیم بچه هایی که کارشان بهتر بود کاردستی خود را به دیگران نیز آموزش بدهند. آخر کلاس هر کدام از بچه ها چندین کاردستی متنوع یاد گرفته و درست کرده بودند. که هم به عنوان هدیه و یادبود این اردو به خانه بردند و هم به عنوان یک هنر دستی که بعدها می توانستند حتی از آن کسب درآمد کنند. ضمن اینکه در این تجربه چندین مفهوم فرهنگی و آموزشی نیز به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم به بچه ها منتقل شد.

۴- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر- سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۵- زینب خارکن در شبکه جهادیون

۶- غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهر کرد

۷- بازی های هدفمند درون کلاسی و یا بیرون کلاسی (زنگ های تفریح)

بازی ها کارکرد ها و اهداف مختلفی دارند:

* فعالیت جسمی و افزایش توانمندی های جسمی فرد

* تقویت کارگروهی

* برخی بازی ها جزو طرح درس اند. مثلا بازی اداره هواشناسی برای یاد گیری جهت ها یا

«من کنار کی؟!» برای مرور طرح درس محرم و نامحرم و...

* بازی درمانی به عنوان مثال بازی کلید جادویی برای پی بردن به ذهنیات و روحیات کودک

و یا بازی هایی برای تقویت حافظه، تمرکز و...

۸- تشکیل بانک جوایز و کارت امتیاز ویژه^۲.

۹- اهدا و پخش بسته های فرهنگی^۳

۱۰- اهدا یادگاری و تقدیر از بچه هایی که در کلاس های فرهنگی شرکت کرده اند^۴.

۱۱- ارتباط با کودک پس از سفر از طریق ارسال پیک کودک و اعزام مربی های بومی^۵

برنامه هایی با مخاطب نوجوانان

توجه ویژه به دانش آموزان در امر فرهنگی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از جمله برنامه هایی که

گروه های جهادی برای نوجوانان (گروه سنی ۷ الی ۱۵ سال) در نظر می گیرند می توان به موارد ذیل اشاره

نمود:

۱- تعریف کارهای پژوهش محور برای ترغیب و تشویق دانش آموزان به مطالعه. برای کارهای پژوهشی

می توان از قالب های نوآورانه روزنامه دیواری، نشریه و.. استفاده نمود تا دانش آموزان علاوه بر مطالعه و

پژوهش، نتیجه کار خود را مشاهده کنند^۶.

۱- زهرانویسی در شبکه جهادیون

۲- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران

۳- ناصر ترابی، گروه جهادی مهاجر، دانشگاه انقلاب اسلامی

۴- سینا باقری، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت

۵- زهرانویسی در شبکه جهادیون

۶- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد

- ۲- کلاس های فرهنگی (با مشخص شدن سر فصل ها و موضوعات مشخص و مورد نیاز منطقه و نیز مسائل روز جامعه)
- ۳- حلقه های معرفت با حضور متخصصین فرهنگی گروه و اهالی (به تفکیک قشر، سن و جنسیت)^۱
- ۴- خواندن کتاب های جذاب و کوتاه در کلاس ها
- ۵- کلاس های تلاوت و روخوانی قرآن کریم
- ۶- مسابقات کتاب خوانی (در انتخاب کتب کاملا دقت شود تا کتاب های مفید با رعایت رده سنی مخاطب و هم خوان با فرهنگ جهادی و بسیجی و... ترویج شود)
- ۷- برگزاری نمایشگاه کتاب (فروش کتاب ها با قیمت کم تر + معرفی کتاب ها توسط مربیان)
- ۸- برگزاری نمایشگاه عفاف و حجاب
- ۹- برگزاری برنامه ها و مسابقات دهه فجر در مدارس مختلف منطقه . (بستگی به زمان حضور گروه در منطقه دارد)^۲

۱۰- اکران فیلم و مستند های ارزشی^۳

۱۱- فعالیت های ورزشی همراه با پیوست های فرهنگی^۴

۱۲- سخنرانی و کلاس اخلاق^۵

۱۳- معرفی و ترویج لوازم التحریر ایرانی - اسلامی^۶

۱۴- تهیه، تدوین و انتشار نشریه^۷

۱۵- اهدا و پخش بسته های فرهنگی^۸

۱۶- برگزاری کلاس های نقاشی و کاردستی

۱- ناصر ترابی، گروه جهادی مهاجر، دانشگاه انقلاب اسلامی

۲- محمد امین حدیدی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور بوشهر (مورد ۵ تا ۹)

۳- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر - سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۴- محمود محمدزاده، گروه جهادی روح الله دانشگاه امیر کبیر

۵- حسین پور، گروه جهادی دانشگاه بیرجند

۶- سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد

۷- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران - محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمسوی پور

۸- ناصر ترابی، گروه جهادی مهاجر، دانشگاه انقلاب اسلامی

در خصوص برگزاری کلاس های نقاشی برای نوجوان نکاتی را می بایست در نظر گرفت. البته این نکات برای گروه سنی کودک نیز کاربردی است:

- * اصلا از الگو های آماده استفاده نشود و به بچه ها الگویی القا نگردد. به عنوان مثال ابتدای کلاس به آنها گفته نشود که گل را چه طور بکشید؟ چگونه درخت رسم می شود؟ و... اجازه داده شود از خلاقیت خودشان بهره ببرند و با الگو های تصویری محدود نشوند، و به خلاقیت شان لطمه وارد نشود. اجازه داده شود بچه ها با ضمیر ناخودآگاهشان و خلاقیت های فردیشان نقاشی کنند.
- * برای همه سنین کاغذ هایی با قطع های (کوچیک و بزرگ) بریده شود. کاغذ های سایز (آ ۲) (به دیوار چسبانیده شود طوری که کودکان در حالت ایستاده روی پاهایشان نقاشی کنند. (نقاشی در حالت ایستاده برافزایش اعتماد به نفس کودک موثر است).
- * اگر کودکی به تکرار در نقاشی ها از کادر خارج می شد و عناصر را خیلی بزرگ می کشید، کاغذ بزرگتری در اختیارش قرار داده شود. البته تغییر سایز کادر نقاشی را برای همه می توان بکار برد تا ذهنشان محدود به سایز دفتر نقاشی نشود.
- * از آنها خواسته شود که در مورد نقاشی شان حرف بزنند ولی سوال مستقیم پرسیده نشود (مثال : این چیه؟ چی کشیدی؟ چرا رنگش مثلا سبزه؟ و...)

* ممکن است از طبیعت پیروی نکنند. برای مثال: کودکی خورشید را سبز رنگ کند. این مورد برای کودکان زیر ۷ سال اشکالی ندارد اما اگر بالا ۷ سال بود، گفته نشود خورشید زرد است،

چرا سبز رنگ کردی؟! در این حالت باید نشانه های رنگی را بررسی کرد و بدون اینکه متوجه شود برایش به اجرا درآورد.

* ممکن است کودکی اصلاً نقاشی نکشد. در این حالت باید بیشتر به او نزدیک شد (عاطفی) (ممکن است این کار او ناشی از ترس و یا خجالت باشد).

* در یکی از جلسات خواسته شود که بدون فکر کردن صفحه ای را با مداد تک رنگ خطی کنند (منحنی و عمودی و افقی و مورب) و بعد از آنها خواسته شود که در آن صفحه ی خطی شده شکل هایی که می بینند و تجسم میکنند را با رنگ دیگری واضح سازی کنند^۱.

برنامه هایی با مخاطب جوانان

از جمله برنامه هایی که گروه های جهادی می توانند برای جوانان روستا در نظر بگیرند، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- کلاس های تلاوت، روخوانی، تفسیر و تدبر در قرآن کریم
- ۲- کلاس های فرهنگی (با مشخص شدن سر فصل ها و موضوعات مشخص و مورد نیاز منطقه و نیز مسائل روز جامعه)
- ۳- مسابقات کتاب خوانی با موضوعات هدفمند
- ۴- حلقه های معرفت با حضور متخصصین فرهنگی گروه و جوانان روستا^۲
- ۵- آموزش احکام
- ۶- اکران فیلم و مستند های ارزشی^۳
- ۷- تبیین سیره حضرت امام خمینی (ره)^۴
- ۸- دشمن شناسی بر پایه تبیین اندیشه های حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مد

۱- همارستمی نیا در شبکه جهادپون

۲- تجربه همگانی (موارد ۱ تا ۴)

۳- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر - سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۴- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیمان، دانشگاه آزاد تهران جنوب

ظله العالی^۱

- ۹- برگزاری کلاس هایی پیرامون مسائل خانواده، ازدواج و..^۲
- ۱۰- تهیه، تدوین و انتشار نشریه^۳
- ۱۱- اهدا و پخش بسته های فرهنگی^۴
- ۱۲- برگزاری نمایشگاه کتاب
- ۱۳- برگزاری برنامه های دیدار با خانواده شهدا روستا همراه با جوانان روستا
- ۱۴- یادواره شهدا^۵
- ۱۵- برگزاری نمایشگاه عفاف و حجاب^۶
- ۱۶- می توان در مورد مسائل روستا و همچنین موضوعاتی پیرامون دفاع مقدس و ماهواره صحبت کرد.^۷

برنامه هایی با مخاطب بزرگسالان

از جمله برنامه هایی که گروه های جهادی می توانند برای بزرگسالان روستا در نظر بگیرند، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- برگزاری کلاس های خانه داری، همسر داری و بهداشت خانواده (با تاکید بر فرهنگ بومی: مثلا اگر در روستایی مرد سالاری فرهنگ مردم هست ما حق نداریم به زعم خودمان با تاکید بر آموزه های اسلام زنان روستا را از زیر یوغ اسارت مردان آزاد کنیم! اثرات منفی این آموزه ها به مراتب بیشتر است^۸).

۱- محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمس پور - امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب
 ۲- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب - هادی کرمی، گروه جهادی دانشگاه زنجان
 جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)
 ۳- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران - محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمس پور
 ۴- بسته پشتیبان راهبردی و مدیریتی - مدیریت اردو-باید هانیا ایده ها و راهکارهای کاربردی
 ۵- تجربه همگانی (موارد ۱ تا ۵ و ۱۲ تا ۱۴)
 ۶- محمد امین حیدری، گروه جهادی دانشگاه پیام نور بوشهر
 ۷- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرد - سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی
 ۸- محمد موسی زاده، گروه جهادی شهید احمدی روشن، دانشگاه ملایر - فریبا محمد کریمی در شبکه جهادیون - هادی کرمی، گروه جهادی دانشگاه زنجان

- ۲- کلاس های اعتقادی و بیان احکام زنان و خانواده و...^۱
- ۳- کلاس های خیاطی، سفره آرای و دیگر مهارت های مرتبط با خانه داری^۲
- ۴- پخش فیلم ، مستند و... با مخاطب بزرگسالان و بر اساس مشکلات روستا و یا مسائل روز^۳
- ۵- انتشار نشریه یا ویژه نامه قبل، حین و یا بعد از برگزاری اردو^۴
- ۶- آموزش احکام کسب و کار ، تبیین اهمیت کار کردن در اسلام و تشویق اهالی به تلاش بیشتر برای جذب رزق و روزی حلال^۵

استمرار فعالیت و تداوم ارتباط

پیوندی که میان جهادگران و اهالی روستا به واسطه ی حضور جهادگران در منطقه شکل می گیرد می تواند گامی مؤثر جهت نشر روحیه ی جهادی و حفظ انگیزه و موجب تلاش و تکاپو در بین اهالی باشد. اما این پیوند نیازمند مستحکم شدن در طول زمان اردو و استمرار آن پس از اردو است.

فعالیت فرهنگی یک فعالیت مستمر و طولانی مدت است. و هنگامی می توانیم انتظار به ثمر رسیدن فعالیت ها را داشته باشیم که همه ی مراحل لازم را به درستی اجرا کنیم. اقدامات و برنامه های اجرا شده در زمان برگزاری اردو را می توان به کاشت بذر تشبیه کرد. لذا بعد از اردو ما تنها مراحل اولیه را پشت سر گذاشته ایم و همانطور که بعد از کاشت بذر گیاه نیاز به آبیاری و مراقبت دارد، فعالیت های فرهنگی ما نیز بایستی استمرار داشته باشند تا به ثمره مورد نظر برسیم.

لذا برای رسیدن به نتیجه لازم است فعالیت هایی را بعد از اردو و درطول سال تعریف کنیم. از جمله این اقدامات می توان به اتصال مراکز فرهنگی به روستا، زمینه سازی برای حضور دانشگاه های بومی منطقه و... نام برد که در ادامه بطور کامل شرح داده شده اند.

شناسایی افراد علاقه مند به عنوان رابطین فرهنگی

- ۱- تجربه همگانی
- ۲- غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهرکرد
- ۳- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران - صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- ۴- جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران
- ۵- صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

می توان افرادی را به شرایط ذل به عنوان رابط فرهنگی در روستا شناسایی نمود و پس از اردو جهادی از طریق رابط فرهنگی فعالیت ها را ادامه داد:

- ۱- اعتقاد به اسلام ناب و جریان فکری حضرت امام (رحمه الله علیه) و مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)
- ۲- آشنایی اولیه با حوزه معارف اسلامی
- ۳- دارای چهره ای مثبت و شاخص در روستا
- ۴- دارای فضایل اخلاقی و توانایی جذب مخاطب
- ۵- متعهد به حداکثر همکاری در طول سال
- ۶- و...

اتصال مراکز فرهنگی به روستاها

برای ادامه ی ارتباط فرهنگی با روستاییان باید افرادی که از نظر فرهنگی شاخصتر بوده و صلاحیت مدیریت فرهنگی را دارند شناسایی شوند و آن ها را با مراکز فرهنگی منطقه مانند: سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان ملی جوانان، اداره ی فرهنگ و ارشاد اسلامی و... آشنا کنیم. در ابتدا مسئول و مشاور فرهنگی، جلسه ای با حضور اهالی روستا و مسئول مرکز فرهنگی مربوطه برگزار کنند تا اهالی و مسئولین فرهنگی منطقه با هم آشنا شوند.

برنامه ریزی فعالیتهای سالیانه پایگاه فرهنگی و پیگیری آن ها

ایجاد برنامه های مستمر و بلند مدت، مانند جلسه های قرآن و هیئت مذهبی هفتگی از جمله برنامه های پایگاه فرهنگی می باشد که میتوان به اهالی روستا ارائه نمود تا فعالیت فرهنگی در منطقه استمرار داشته باشد. شایسته است، مسئول فرهنگی به وسیله ی ارتباط با رابطین و نخبگان فرهنگی منطقه، از چگونگی برگزاری برنامه ها اطلاع پیدا کرده و در صورت توانایی، هر چند وقت یکبار در این برنامه ها شرکت نماید^۱.

زمینه سازی برای حضور دانشگاه های منطقه

۱- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد
 ۲- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

پیوند میان دانشجویان دانشگاه های همجوار این مناطق با شرکت کنندگان اردوی جهادی و مستحکم شدن این ارتباط در طول زمان اردو و استمرار آن پس از اردو، می تواند گامی مؤثر در جهت نشر روحیه ی جهادی و تلاش و تکاپو در بین این عزیزان باشد. از این رو راینی های لازم با دانشگاههای منطقه صورت پذیرد تا یکی از آن ها، معین روستایی گردد و پیوسته تحولات منطقه را رصد نماید. شایسته است، دانشگاه مزبور در طول سال با برگزاری اردوهای جهادی یک روزه، زمینه ی تداوم فعالیتهای فرهنگی را به وجود آورد.

سفر به منطقه جهت پیگیری اهداف فرهنگی

تجدید دیدار جهادگران با اهالی باعث تقویت انگیزهی آن ها برای پیگیری فعالیت ها میشود. برای مثال جهادگران میتوانند بعد از حضور در منطقه، جهت تقویت برنامه های فرهنگی روستا از جمله پایگاه فرهنگی، هیئت و... با سفری کوتاه به منطقه، ویژه برنامه هایی بگذارند تا روح تازهی در کالبد این برنامه ها دمیده شود. استمرار سفر باید منظم و برنامه ریزی شده باشد تا از بیهوده کاری جلوگیری گردد.

ارسال پیامکهای هفتگی و مناسبتی

یکی از راههای ارتباط مستمر در این زمان که اکثر افراد با گروههای سنی مختلف تلفن همراه دارند، پیامک دادن به مناسبتهای مختلف است. شایسته است، با جمع آوری شماره های تلفن همراه اهالی بر اساس گروه سنی و جنسیت، و ثبت در سامانه ی پیامک پیوسته با آنان در ارتباط بود.

نامه نگاری و تماس تلفنی

از طریق نامه نگاری و یا تماس تلفنی نیز میتوان ارتباط با منطقه و اهالی را حفظ نمود. این ابزار علیرغم سادگی، در برآوردن اهداف تعیین شده برای ارتباط با منطقه، مؤثر هستند.

ارسال بستههای فرهنگی

بدین منظور اسامی و نشانی خانواده های علاقه مند، جمع آوری شود تا به وسیله بستههای فرهنگی پستی، پیوستگی ارتباط با آنان حفظ گردد.^۱

۱- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی (موارد فوق)

سایر فعالیت های تداومی

- ۱- تشکیل گروه هایی در قالب هیئت روستایی و توجیه آنان.^۱
مراحل تشکیل هیئت روستایی به شرح ذیل است:
 - * شناخت مولفه های فرهنگی روستا
 - * برگزاری جلسات هم اندیشی با فعالین فرهنگی روستا (جوانان با انگیزه)
 - * جلسه با افراد صاحب نفوذ و بزرگان روستا
 - * تقسیم وظایف و مسئولیت ها
 - * برنامه ریزی و زمانبندی کوتاه مدت
 - * برنامه ریزی ویژه ایام خاص (محرم و صفر، فاطمیه، ماه رمضان)
- ۲- برگزاری اردوهای تربیتی-آموزشی.^۲
- ۳- برگزاری سفر مشهد مقدس، راهیان نور برای فعالین و نخبگان روستایی.^۳
- ۴- هر دانشگاه (گروه) معین منطقه ای شود و به صورت پیوسته تحولات منطقه را رصد نماید.^۴
- ۵- اعزام طلاب در بازه های تبلیغی (محرم، صفر، ایام فاطمیه، ماه مبارک رمضان)

- ۶- اطلاع رسانی کمبودهای فرهنگی منطقه به مراکز و پیگیری آن ها

۱- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد

۲- مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد

۳- علی ایمانی، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیر کبیر

۴- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

۷- ایجاد گروه های فرهنگی موبایلی و عضو کردن جوانان روستا در آن گروه ها. البته محتوای گروه ها باید مدیریت شود^۱ (در حال حاضر جوانان زیادی در روستاها دسترسی به شبکه های اینترنتی موبایلی دارند)

فرهنگی داخلی

انسان دارای چهار عرصه ی ارتباطی است، ارتباط با خدا، خود، دیگران و جامعه. و برای رشد و تعالی در هر عرصه نیازمند انجام فعالیت هایی است. اردوهای جهادی یکی از بهترین فرصت ها برای ارتباط برقرار کردن با دیگران و بدنه ی جامعه است اما چنانچه در مدت اردو تنها به مسائل فرهنگی مردم و منطقه پرداخته شود و از توجه به خود شرکت کنندگان غافل شود، در بلند مدت ضربه بزرگی به پیکره گروه وارد می شود. به عبارت دیگر برنامه ای خوب لکن ناقص ارائه شده است. در برنامه های فرهنگی داخلی کوشش می شود ضمن تامین شادابی و نشاط که لازمه ی یک جمع جوان انقلابی است زمینه ی ارتباط جهادگران با خود و خدا در قالب عبادت های گروهی فراهم شود و همچنین به شناخت مبانی ارتباط با دیگران پرداخته شود به زبان دیگر در برنامه های فرهنگی خارجی به «چگونگی» کار فرهنگی پرداخته می شود در حالیکه در فرهنگی داخلی تا «چرایی» این فعالیت ها برای جهادگران تبیین می شود. بدیهی است که برای اجرای هرچه بهتر این برنامه ها نیازمند است تا فرد یا افرادی این مسئولیت را به طور مجزا برعهده بگیرند، که از همان زمان اعلام آمادگی و ثبت نام اردو، این گروه برنامه ریزی های لازم را آغاز نمایند.

برنامه ریزی فرهنگی داخلی

نکاتی که در برنامه ریزی فرهنگی داخلی اردو می بایست در نظر داشت:

۱- صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

۱- تعریف برنامه‌ها به تناسب فضا و اهداف سفر باشد.

۲- حفظ تعادل در تعریف حجم برنامه‌ها با توجه به خستگی بدنی، تغییر برنامه روزانه، تغییر محیط و تاثیر آب و هوای متفاوت بر شرکت‌کنندگان.

۳- برنامه ریزی بگونه ای با زمان جهادگران تنظیم شود که با بی رغبتی و اجبار در برنامه ها شرکت نکنند. (بطور مثال بعد از زمان بیدار باش برنامه های ورزشی مناسب تر از جمع های هم اندیشی است).

۴- برنامه‌ریزی در راستای تقویت فعالیت های گروهی و جمعی و تمرین عملی برای روش صحیح بهره‌برداری معنوی از حضور در جمع. (هر چه فعالیت های فرهنگی بیشتر به صورت گروهی و نه انفرادی تعریف شود در تحقق این هدف کمک می نماید).

۵- وجود نشاط و تنوع در برنامه‌ها. (برنامه‌های تفریحی در سفر بسیار ضروری است)

۶- جهت دهی برنامه ها در راستای چشیدن طعم فقر و محرومیت (بازدید از خانواده‌های محروم و...)

۷- ایجاد فضایی برای پرداختن هر چه بیشتر به خودسازی (بطورمثال تعریف زمانی برای تفکر یا نوشتن و...)^۱

۸- باید در عین پوشش سلیقه های مختلف و آموزش مفاهیم ارزشمندی چون جهاد به شرکت کنندگان اردو، شادابی و نشاط اردو را نیز تامین شود. مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در جمع جهادگران جهاد سازندگی می فرماید: «هر مجموعه ای که بتواند در درون خویش، این ایمان شاداب و پرنشاط و فعال و پر برکت را بیشتر حفظ کند، بیش تر به درد این ملت، به درد این مملکت و به درد این نظام می خورد و شما جهادگران از این قبیل هستید. ارزش اصلی جهاد به این است، عشق و ارادت بنده به امثال شما به این است.»^۲

سر فصل فعالیت های فرهنگی داخلی

نمونه فعالیت های فرهنگی که گروه های جهادی با مخاطب جهادگران (داخل اردو) انجان داده اند به

شرح ذیل است:

۱- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع) - ناصر ترابی، گروه جهادی مهاجر، دانشگاه انقلاب اسلامی

۲- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از مسئولان جهاد سازندگی ۱۳۷۷/۰۷/۱۵

قبیل اردو

از جمله برنامه ها و فعالیت های فرهنگی پیش از رسیدن به منطقه و آغاز رسمی اردو می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- بررسی شرایط شرکت کننده های اردو (برنامه ریزی برای یک جمعی که تا کنون چندین بار در اردوهای جهادی شرکت کرده اند با جمعی که اغلب اولین اردوی جهادی خود را تجربه می کنند متفاوت است.^۱)

۲- برگزاری جلسات توجیهی و فرهنگی در قالب برنامه های زیارتی و.. قبل از بازه جهادی (این جلسات می تواند با حضور روحانیونی که در سفر همراه گروه هستند برگزار شود.^۲)

۳- تهیه لیست غذا های متناسب با سبک زندگی اسلامی^۳ و تحویل آن به مسئولین پشتیبانی اردو

۴- فضا سازی وسایل نقلیه با بیانات و تصاویر رهبری، شهدا و بزرگان و ستارگان جهاد^۴

۵- برنامه های فرهنگی در مسیر حرکت به سمت منطقه: قرائت دعای سفر، آیت الکرسی، دعای سلامتی امام زمان (عج) بصورت جمعی^۵

۶- برگزاری مراسم بدرقه جهادگران:

* شروع حرکت از اماکن معنوی همچون امامزادگان، گلزار شهدا، مساجد، دیدار با علما و...

* تلاوت آیاتی از قرآن کریم در رابطه با جهاد، تبلیغ و..

* پخش صوت و نواهای حماسی و دفاع مقدس^۶

* سخنرانی (ممکن است یک سخنران صاحب نفس را نتوان در اردو جهادی همراه نمود اما

این فرد بتواند در مراسم بدرقه برای جهادگران صحبت کند)^۷

۱- فریبا محمد کریمی - شبکه جهادیون

۲- سلیمان جلی، گروه جهادی فدای سبز، دانشگاه صنعتی شریف

۳- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۴- صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

۵- صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

۶- رهنامه فرهنگی

۷- صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر

حین اردو

از جمله برنامه ها و فعالیت های فرهنگی که حین برگزاری اردو می توان برای جهادگران انجام داد، می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱- بدرقه جهادگران ابتدای هر صبح و استقبال از آنها هنگام برگشت از محل فعالیت:
تشکیل گروه استقبال از بچه ها به هنگام برگشت به اسکان، (با شربت خنک و خوراکی و...) یکی از عوامل بالابردن روحیه جهادگران است^۱. همچنین می توان برنامه اردو را بگونه ای تنظیم کرد که کادر فرهنگی داخلی بعد از بچه ها به منطقه اعزام و قبل از رسیدن سایر اعضا داخل اسکان باشند^۲.

۲- فضا سازی محل اسکان

تغییر چهره محل اسکان و ایجاد فضای فرهنگی با امکاناتی مانند:

- * برد مخصوص شهدا، احادیث و روایات، سخنان بزرگان و علماء، تصاویر جهادی و شهدا
- * پخش نواها و آهنگ های مذهبی، اسلامی و انقلابی (هنگام بدرقه جهادگران و وقت های آزاد)

* تهیه جعبه های دیواری با مطالب فرهنگی

* ایجاد فضای معنوی برای نماز شب و... (اتاقی را برای مناجات آماده کنیم که خارج از ساعات

خاموشی و... بتوان از این محیط استفاده کرد.)^۳

* چیدن سفره هفت سین (در اردوهای عید) با محتوای فرهنگی

۳- برگزاری نماز جماعت، مراسمات زیارتی، مدیحه سرایی و نوحه خوانی و ذکر توسل، و مناجاتهای

شبانه^۴.

۴- برگزاری جلسات اخلاقی کوتاه بعد از نماز ها

۵- جلسات کوتاه تفسیر و تلاوت قرآن (بصورت موضوع محور و با موضوعاتی مثل دشمن شناسی،

۱- شیوا برازش در شبکه جهادپون

۲- فریبا محمدکریمی در شبکه جهادپون

۳- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرنند

۴- آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی

جهاد در قرآن و...^۱

- ۶- هر روز به یکی از ائمه ی معصومین متوسل شده و فعالیت های آن روز به آن امام هدیه شود.
- ۷- برای هر روز شعار های معنوی انتخاب شود.^۲
- ۸- بیدار ماندن در بین الطلوعین^۳
- ۹- استفاده از نواهای معنوی مثل مناجات های دلنشین و هم خوانی سرود، شعارهای تاثیر گذار^۴ در محل کار و به میزانی که افراط نشود.
- ۱۰- برنامه های ورزشی :
- * نرمش صبحگاهی^۵
- * مسابقات ورزشی درون گروهی^۶
- ۱۱- برگزاری حلقه های گفتگو:
- * نشست هایی در اوقات استراحت با محوریت شرکت کننده ها و موضوعات چون جهاد اقتصادی (اقتصاد مقاومتی: تعاریف، ملزومات و...)، جهاد علمی، سبک زندگی، انتقال تجربیات جهادگران با سابقه، پرداختن به بحث های تشکیلاتی و...^۷
- * کارگاه های آموزشی و مهارتی با حضور اساتید و نخبگان جمع. (مانند کارگاه نویسندگی، خاطره نویسی، کارگاه های علمی با موضوعاتی مثل فقر و راه های مبارزه با آن، سفرهای جهادی و اهداف آن، محرومیت در آیات و روایات و...^۸)
- * برگزاری حلقه های معرفت با حضور روحانیون حاضر در اردو (بحث هایی پیرامون دشمن

۱- محسن نوری، فرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمس پور

۲- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی

۳- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۴- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرنند

۵- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۶- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرنند

۷- محسن نوری، فرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمس پور - سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی -

سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی

۸- جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)

شناسی، احکام، شبهات اعتقادی ازدواج، و شناخت ادیان و فرق مختلف^۱)

۱۲- تهیه رزق فرهنگی روزانه (ره توشه سفر) برای کلیه زمان ها و امور اردو(با هدف غفلت زدایی)
رزق های فرهنگی می توانند شامل: حدیث، قسمت هایی از نهج البلاغه یا صحیفه سجادیه، جملاتی
از امام خمینی و امام خامنه ای، قسمتی از وصیت نامه شهید، فلش کارت های موضوعی سیره ی شهدا، و...
باشد^۲.)

۱۳- ویژه نامه جهادی

نشریه ای با محورهای پیشنهادی: سیری در مبانی و اهداف جهادی، احادیث و بیانات بزرگان در رابطه
با جهاد اکبر، خطرات تلخ و شیرین جهادگران، متن های جهادی در قالب شعر و طنز، عکس های جالب
جهادی و...^۳

۱۴- بروشور های تک برگی

یکی از راه های جذب و علاقمند کردن مخاطب استفاده از تک برگ ها و فلش کارت هاست. بویژه برای
توزیع اطلاعات به مخاطبینی که به دلایل مختلف فرصت شرکت در برنامه های عمومی را ندارند.

۱۵- جزوه معنویت و جهاد

موضوعات پیشنهادی: چیستی جهاد، آثار عملی و معنوی آن در زندگی، آشنایی با الگوهای جهاد در
اسلام و انقلاب، جهاد فرهنگی معصومین و...

۱۶- کارنامه اعمال و صفات

۱۷- بازدید از روستاهای دور دست و دیدار با خانواده های محروم و هم نشینی با آن ها (بویژه خانواده
های شهدا)

۱۸- هر جهادگر یک همسفر شهید داشته باشد^۴

۱- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیمان، دانشگاه آزاد تهران جنوب - محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمس پور -

محمد اسماعیلی، گروه جهادی شهید حجت الله رحیمی، دانشگاه لرستان - محمد موسی زاده، گروه جهادی شهید احمدی روشن، دانشگاه ملایر

۲- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرنند - سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد

۳- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۴- ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی (مورد ۱۴ تا ۱۸)

۱۹- برگزاری برنامه کوتاه زیارتی، تفریحی و سیاحتی بین اردو^۱

۲۰- زیارت مزار شهدا در ابتدای سفر و تجدید بیعت با شهدا^۲

۲۱- آکران فیلم، مستند و نقد آن ها (فیلم های ضد ایرانی گزینه های مناسبی برای نقد و بررسی هستند)^۳

۲۲- پخش بلوتوثی و.. سخنرانی های کوتاه مرتبط برای استفاده از در اوقات فراقت مثل زمان رفت و برگشت.^۴

۲۳- آماده کردن بسته های فرهنگی برای اعضا و صحبت کردن پیرامون محتوای آن ها در مدت زمان اردو^۵

۲۴- ترویج کتابخوانی (برپایی کتابخانه سیار، میز مطالعه کتاب، برگزاری مسابقه کتاب خوانی و...)^۶

۲۵- برگزاری برنامه وداع یا اختتامیه اردو (شنیدن حرف دل حضار و مستندسازی از آن)^۷

بعد از اردو

مهم ترین هدف این قسمت از برنامه ها حفظ ارتباط بین اعضا و حفظ فضای اردو پس از اردوست که می تواند بصورت حقیقی و مجازی انجام شود.

* ارسال پیامک ها و ایمیل های دوره ای با موضوعاتی مثل جهاد و حفظ روحیه جهادی و...

* برگزاری برنامه های تفریحی ساده مثل رفتن به سینما، پارک و... با هدف تجدید خاطرات

و حفظ ارتباط جمع جهادی^۸

* ایجاد گروه های موبایلی و یا عضویت اعضای اردو در شبکه های اجتماعی نظیر جهادیون

۱- آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرد

۲- سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد

۳- سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۴- تجربه همگانی

۵- هادی کرمی، گروه جهادی دانشگاه زنجان

۶- سینا باقری، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت - فریبا محمدکریمی در شبکه جهادیون

۷- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۸- فریبا محمدکریمی در شبکه جهادیون

برای حفظ وحدت بین جهادگران و حفظ فضای جهادی و نیز در جریان قرار گرفتن اتفاقات جهادی کشور^۱

البته تاکید می شود ضمن انجام فعالیت مستمر، مداوم، متنوع و جذاب باید توجه داشت که برنامه ها موجب دلزدگی و خستگی جهادگران نشود. هدفمند بودن برنامه ها به معنی سنگین و خسته کننده بودن یا اینکه برنامه ها باید بگونه ای باشد

ارزیابی فعالیت ها

هنگامی طرح های جهادی به سوی اهداف عالی پیش خواهند رفت که به خوبی مورد سنجش و ارزیابی قرار گیرند. ارزیابی، از سویی تعیین کننده میزان دستیابی به اهداف است و از سویی دیگر، ساز و کار کشف و تصحیح انحرافات از اهداف را مشخص می کند، تا از این رهگذر بتوان فعالیت ها را در مسیر صحیحی قرار داد. همان طور که فعالیت ها در عرصه های مختلفی صورت می گیرد، ارزیابی و بازخورد گیری از فعالیت ها نیز بایستی در عرصه های مختلف و با روش های متفاوتی صورت پذیرد. بدین منظور برنامه های گروه را می توان به چند دسته ذیل تقسیم می کرده و مورد ارزیابی قرارداد:

ارزیابی مسئولین فرهنگی اردو از نگاه شرکت کنندگان

- ۱- در اردو یک مسئول ارزیابی برای گروه انتخاب می شود که با طراحی برگه ارزیابی، اردو و مسئولین فرهنگی را توسط شرکت کنندگان ارزیابی می کند.^۲
- ۲- می توان در جلسات و جمع های شبانه از نظرات، انتقادات و پیشنهادات اعضا مطلع شد.^۳
- ۳- از نحوه برخورد بچه ها با مسئول فرهنگی گروه و صحبت های بچه ها می توان میزان رضایت یا عدم رضایت آنها را از فعالیت های فرهنگی گروه را ارزیابی کرد.^۴
- ۴- می توان هر شب جلساتی را به صورت پرسش و پاسخ با حضور «بچه های با سابقه و قدیمی» برگزار کرده و بچه ها مشکلات و مسائل موجود در زمینه فرهنگی (داخلی و خارجی) را بازگو نمایند. اردو و مسائل

۱- باسر حسین بیک، گروه جهادی فارغ التحصیلان دبیرستان خواجه نصیر

۲- سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی

۳- سلیمان جای، گروه جهادی فردای سبز، دانشگاه صنعتی شریف

۴- محمد اسماعیلی، گروه جهادی شهید حجت الله رحیمی، دانشگاه لرستان

- پیرامونی را نقد کرده و همچنین راهبردهای آینده اردو را استخراج نمایند^۱.
- ۵- روزانه از مسئولین هر رده یا مربی ها بصورت حضوری بازخورد گرفته شود^۲.
- ۶- می توان با دادن برگه های نظر سنجی به صورت روزانه، از اعضای گروه نظر خواهی کرد^۳.
- ۷- همچنین می شود بعد از اردو با تشکیل کارگروه فرهنگی، اردو را بصورت تخصصی در زمینه فرهنگی آسیب شناسی نماید^۴.

بررسی میزان رشد و تعالی شرکت کنندگان

- ۱- بررسی و مقایسه رفتار و عملکرد بچه ها قبل و بعد از اردو. در اردوهایی که حتی فکر می شده اردو بازده خیلی خوبی نداشته، بعد از اردو تاثیر سبک زندگی جهادی هم در اخلاقش و هم در درس و برنامه های علمی پژوهشی جهادگران مشهود بوده است^۵.
- ۲- طراحی برگه ی ارزیابی شرکت کننده های اردو، توسط مسئول ارزیابی، که توسط مسئولین اردو پر می شود^۶.

ارزیابی فعالیت های فرهنگی خارجی

- در این بخش از نگاه روستاییان فعالیت های فرهنگی گروه را مورد ارزیابی قرار می گیرد، از جمله معیار های ارزیابی عملکرد می توان به موارد ذیل اشاره نمود:
- ۱- میزان مشارکت و استقبال اهالی از برنامه ها^۷
- ۲- تماس های روستائیان و تقاضای آن ها برای حضور مجدد گروه در منطقه^۸.

۱- محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۲- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب - محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر

۳- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب - سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بندر انزلی

۴- محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمسی پور

۵- سهیل خیرخواه، گروه جهادی دانشگاه شهید رجایی

۶- سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی

۷- محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمسی پور - سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد

۸- سینا باقری، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت

۳- استمرار گفتمان ارائه شده توسط گروه در منطقه^۱ (مثلا چند نفر بعد از حضور گروه طلبه می شوند)

۴- میزان و نحوه حمایت مسئولین برای حضور گروه در سال های بعدی^۲.

نحوه بازخوردگیری نیز می توان به روش های مختلفی صورت گیرد:

- ۱- یک نفر به عنوان مسئول ارزیابی تعیین شود و با حضور در عرصه های مختلف، ضمن ارزیابی کار بچه ها به صحبت کردن با مردم منطقه از فعالیت های گروه بازخورد گیرد^۳.
- ۲- جمعی متشکل از افراد با تجربه، در بازه اردو هر شب به خانه بعضی از اهالی رفته و بازخوردگیری کنند^۴.

۳- صحبت کردن به صورت صحبت چهره به چهره با اهالی و بررسی مصاحبه هایی که از مردم منطقه گرفته می شود^۵.

۴- از طریق دوره های تداوم (پیگیری مستمر) بعنوان مثال هر ۲۰ روز یک دفعه به روستا سرکشی کرده و اثر گذاری فعالیت های گروه بررسی شود^۶.

۵- سوال کردن از معتمدین روستا در مورد فعالیت گروه^۷.

۶- نظر سنجی و پر کردن فرم های نظر سنجی توسط اهالی در حین برگزاری مراسم اختتامیه اردو^۸.

۷- نظر سنجی درباره گروه از اهالی توسط سپاه استان^۹.

البته این نکته فراموش نشود که هنگامی که برای ارزیابی فعالیت ها در روستا اکتفا به صحبت ها کلی

شود، ارزیابی اثر چندانی نخواهد داشت^{۱۰}.

۱- سینا باقری، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت

۲- سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد - حسین پور، گروه جهادی دانشگاه بیرجند

۳- سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی

۴- سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۵- محمد اسماعیلی، گروه جهادی شهید حجت الله رحیمی، دانشگاه لرستان - هادی کریمی، گروه جهادی دانشگاه زنجان

۶- سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی

۷- محمد موسی زاده، گروه جهادی شهید احمدی روشن، دانشگاه ملایر

۸- سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد - امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب

۹- امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلیان، دانشگاه آزاد تهران جنوب

۱۰- غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهر کرد

قدردانی

آنچه در این جزوه ملاحظه شد، حاصل تجربیات جهادگرانی است که از طرق مختلف (مصاحبه، یادداشت، شبکه جهادیون و...) تجربیات خود را به اشتراک گذاشتند:^۱

- * ابولفضل زارع، گروه جهادی ولی نعمتان، دانشگاه امام صادق (ع)
- * امیرعباس دخایی، گروه جهادی حاج احمد متوسلین، دانشگاه آزاد تهران جنوب
- * ایمان عدلی، از مولفان کتاب مصباح جهادی
- * آیدا احمدی، گروه جهادی منتظران مهدی، بسیج دانشجویی زرنند
- * حسین پور، گروه جهادی دانشگاه بیرجند
- * رضا غلامزاده، کانون جهادگران ارزش آفرین
- * زهرا گورزی، از مولفان کتاب مصباح جهادی
- * زهرا نویسی، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت
- * زینب خارکن، گروه جهادی علویون، دانشگاه مازندران
- * زینب رسولی، کانون خدمت رسانی دانشگاه تهران
- * زینب فتحی، کانون خدمت رسانی دانشگاه تهران
- * زینب وظیفه، گروه جهادی والفجر ۳۱۳ فتح
- * سادات مهریزی، گروه جهادی دانشگاه پیام نور یزد
- * سعید علی بخشی، گروه جهادی شهید سلیمانی، بسیج دانشجویی بندر انزلی
- * سلمان شریفی، گروه جهادی شهید ابراهیم هادی
- * سلیمان جای، گروه جهادی فردای سبز، دانشگاه صنعتی شریف
- * سهیل خیرخواه، گروه جهادی دانشگاه شهید رجایی
- * سینا باقری، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت

- * شیوا برازش، قرارگاه جهادی علمدار، استان مازندران
- * صادق مفرد، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- * عزیزالله بارانی، گروه جهادی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
- * علی ایمانی، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- * علی فراهانی، گروه جهادی شهید پازوکی، دانشگاه اراک
- * علی اکبر عباس زاده، گروه آیه های ایثار، دانشگاه ولی عصر (ع) کرمان
- * غفار موسایی گله، گروه جهادی شهید علم الهدی، دانشگاه شهرکرد
- * فاطمه صالحی، کانون خدمت رسانی دانشگاه تهران
- * فریبا محمدکریمی، گروه جهادی بی بال پریدن، دانشگاه علم و صنعت
- * مجتبی رحمانی، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- * محسن اکبری، گروه جهادی فارغ التحصیلان دبیرستان مفید
- * محسن نوری، قرارگاه جهادی ولی امر، دانشگاه شمسی پور
- * محمد اسماعیلی، گروه جهادی شهید حجت الله رحیمی، دانشگاه لرستان
- * محمد افسرده، گروه جهادی شهید مومنی، دانشگاه خواجه نصیر
- * محمد امین حیدری، گروه جهادی دانشگاه پیام نور بوشهر
- * محمد بخشی، از مولفان کتاب مصباح جهادی
- * محمد موسی زاده، گروه جهادی شهید احمدی روشن، دانشگاه ملایر
- * محمدرضا کریمی، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- * محمود محمدزاده، گروه جهادی روح الله، دانشگاه امیرکبیر
- * مروت محمدی، از مولفان کتاب مصباح جهادی
- * مصطفی خواجه نادری، از مولفان کتاب مصباح جهادی
- * میثم گیلانی، قرارگاه جهادی علمدار، استان مازندران
- * میثم نعمتی، از مولفان کتاب مصباح جهادی

- * ناصر ترابی، گروه جهادی مهاجر، دانشگاه انقلاب اسلامی
- * نوید خاکبازان، مولف رهنامه جهادی در عرصه فرهنگی
- * هادی فلاحی، کانون جهادگران ارزش آفرین
- * هادی کرمی، گروه جهادی دانشگاه زنجان
- * هما رستمی نیا، استان همدان
- * یاسر حسین بیک، گروه جهادی فارغ التحصیلان دبیرستان خواجه نصیر

فهرست منابع

- * آسیب شناسی اردوهای جهادی از نمای پیام رسانی فرهنگی، سازمان بسیج دانشجویی
- * مصباح جهادی؛ الگوی جهاد فرهنگی در مناطق روستایی، بنیاد طلایه داران جهاد
- * رسم هجرت؛ درآمدی بر مبانی حرکت های جهادی، معاونت سازندگی و کارآمدسازی سازمان بسیج دانشجویی
- * ره نامه جهادی در عرصه فرهنگی، مرکز مطالعات راهبردی و هدایت حرکت های جهادی
- * فرم شناسایی و ارزیابی مناطق محروم، هسته توانمندسازی حرکت های جهادی
- * جزوه برنامه فرهنگی درون و برون اردویی، دانشگاه امام صادق (ع)
- * جزوه تجربیات جهادی گروه علمدار مازندران
- * شبکه اجتماعی جهادیون

